

own DASTA

แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับ

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.)

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	v
บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary)	1
บทที่ 1 บทนำ	10
บทที่ 2 บทวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์	15
บทที่ 3 Strategy Map	21
บทที่ 4 แผนปฏิบัติการ	24
บทที่ 5 การนำแผนสู่การปฏิบัติ	69

คำนำ

ในการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ปี พ.ศ. 2558-2563 นี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับสำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) จัดทำขึ้นภายใต้ “โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน” ทั้งนี้เพื่อให้ได้แผนยุทธศาสตร์ในการกำหนดทิศทาง เป้าหมายและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทยที่ชัดเจน โดยที่มาของแผนนี้เกิดขึ้นจากกระบวนการมีส่วนร่วมและการศึกษาข้อมูลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอย่างรอบด้าน จนทำให้เกิดเป็นแผนที่มีประสิทธิภาพสามารถบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ การมีแผนยุทธศาสตร์ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของพหุภาคีที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคมและชุมชน โดยแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะต้องมีความเชื่อมโยงและสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2558 - 2560 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาใน 5 กลุ่มจังหวัดท่องเที่ยว (คลัสเตอร์) ประกอบด้วย 1. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา (เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง และพะเยา) 2. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน (ภูเก็ต กระบี่ พังงา ตรัง และสตูล) 3. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ (นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี) 4. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก (ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด) และ 5. เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง) แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนนี้ยังมุ่งสะท้อนการแก้ไขปัญหาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยในปัจจุบัน และมุ่งยกระดับมาตรฐานและการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมุ่งหวังให้ชุมชนเกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนอย่างแท้จริงและนำไปสู่ความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรมได้

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ร่วมกับสำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญ พหุภาคีด้านการท่องเที่ยวทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนและภาควิชาการ คณะทำงานรับรองแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์และสอดคล้องกับความต้องการโดยแท้จริง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนยุทธศาสตร์จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทยให้มีรากฐานของความมั่นคงสืบต่อไป

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.)

บทสรุปผู้บริหาร

(Executive Summary)

หลักการและเหตุผล

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการช่วยสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม โดยกระบวนการการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการกำหนดทิศทางการพัฒนา และได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวซึ่งตั้งอยู่บนฐานคิดที่เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการผสมผสานจุดมุ่งหมายของการฟื้นฟูและอนุรักษ์สภาพแวดล้อม รวมทั้งอัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในชุมชนอันมีวิถีชีวิตและจารีตประเพณีแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังมีจุดมุ่งหมายให้คนในชุมชนรู้จักการสร้างสำนึกท้องถิ่น มีความภาคภูมิใจในความเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมประเพณีของตน รวมทั้งสามารถให้คำอธิบายกับคนนอกหรือนักท่องเที่ยวได้รับรู้ และเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นว่ามีความสวยงามและมีคุณค่าอย่างไร

แนวโน้มการท่องเที่ยวของประเทศไทยมีการเติบโตในทิศทางบวก นักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งให้ความสนใจกับการเดินทางไปสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชนในพื้นที่ต่าง ๆ ของไทยเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกันภาครัฐก็ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้น จากการประกาศให้ท่องเที่ยววิถีไทยเป็นวาระแห่งชาติถึงสิ้นปี พ.ศ. 2559 และประเด็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความเกี่ยวข้องกับ 2 ใน 4 ยุทธศาสตร์เสาหลัก คือ หลักธรรมาภิบาลและหลักการสร้างนวัตกรรมของคณะกรรมการนโยบายท่องเที่ยวแห่งชาติ ซึ่งใช้กลไกขับเคลื่อนนโยบายประชารัฐ แต่เมื่อพิจารณาในเชิงลึกพบว่าประเทศไทยยังไม่มีกระบวนการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนขาดรับและลงไปส่งเสริมสนับสนุน บางครั้งเกิดความซ้ำซ้อนในการทำงานงบประมาณกระจุกไม่กระจาย บุคลากรขาดความรู้และทักษะที่จะเข้าไปทำงานเสริมความเข้มแข็งของชุมชนได้อย่างทันท่วงที และขาดความต่อเนื่องในการทำงาน ดังนั้นการมีแผนยุทธศาสตร์เปรียบเสมือนเข็มทิศในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่จะก้าวไปสู่ความยั่งยืนจึงมีความสำคัญยิ่งและมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการโดยอาศัยกระบวนการการมีส่วนร่วมของทุกภาคีด้านการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคชุมชนและภาคประชาชน

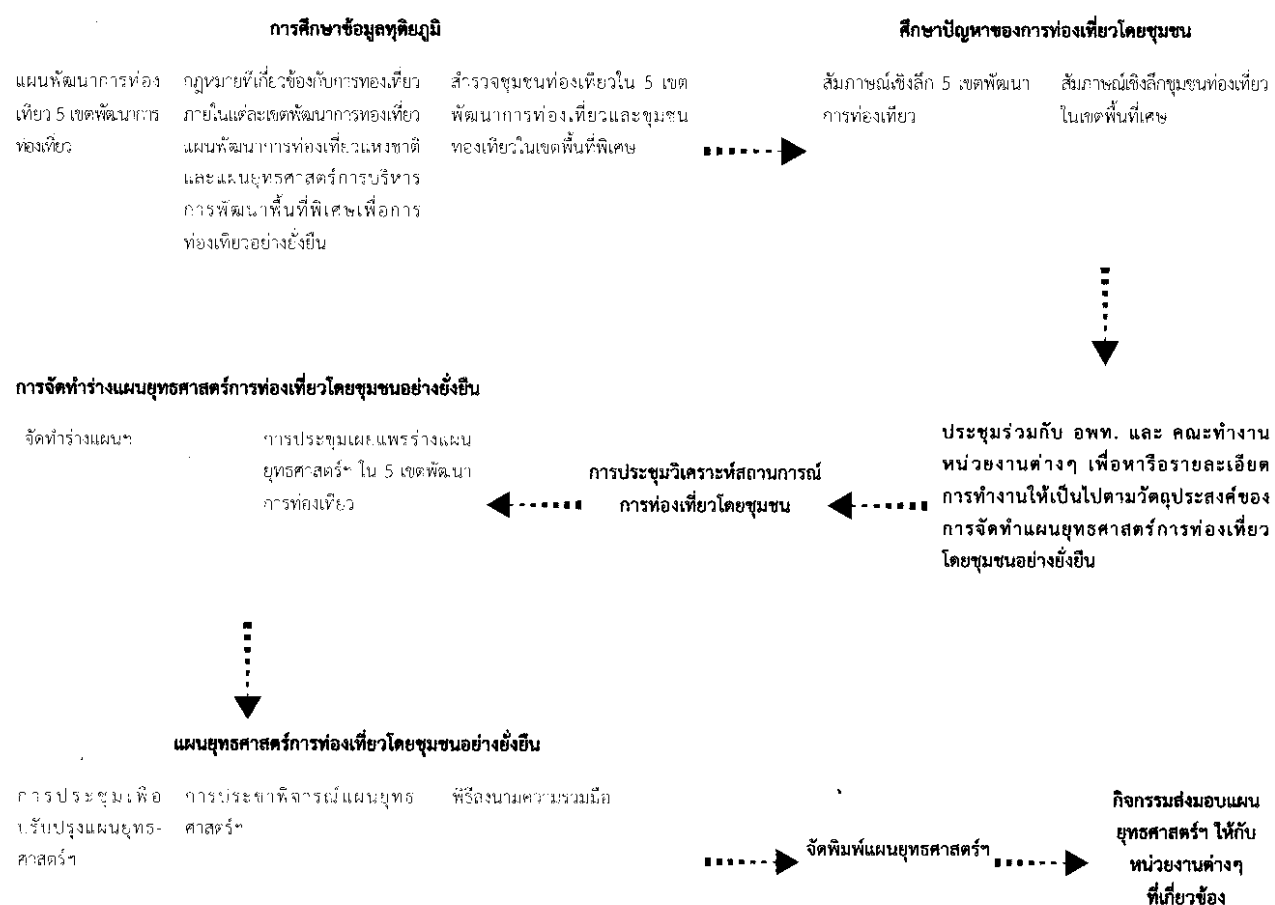
กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาจึงได้ร่วมกับสำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) โดยมีคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

เป็นที่ปรึกษาในการดำเนิน “โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน” เพื่อเป็นทิศทางและแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ชัดเจน ผ่านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอย่างรอบด้าน และสามารถบรรลุผลตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ได้ภายในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2559 - 2563)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคีภาคส่วนต่างๆ โดยเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่เชื่อมโยงบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงไปในทิศทางเดียวกันกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2558 – 2560 ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาใน 5 กลุ่มจังหวัดท่องเที่ยว (5 คลัสเตอร์ ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวอันดามัน กลุ่มท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (Royal Coast) กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา กลุ่มท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก (Active Beach) และกลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้
2. เพื่อสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนภายใต้การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะและความต้องการของประชาชน
3. เพื่อประสานงานภาคีทุกภาคส่วนในการขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนที่เชื่อมโยงการทำงานทั้งห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว

กระบวนการการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

สรุปการประชุมวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน

การประชุมวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนจัดขึ้นระหว่างวันที่ 22 - 23 ตุลาคม 2558 ณ โรงแรมเอ-วัน เดอะ รอยัล ครุส เมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี โดยมีผู้เข้าร่วมงาน จำนวน 35 คน ประกอบด้วย คณะทำงานการรับรองแหล่งท่องเที่ยวชุมชน หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ผู้สื่อข่าวและคณะทำงานและที่ปรึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

โดยกิจกรรมในวันที่ 22 ตุลาคม 2558 มี 2 กิจกรรมหลัก คือ 1) การเสวนา “นโยบายและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทย” โดยท่านภราเดช พยัฒวิเชียร อดีตผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และประธานมูลนิธิสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน พร้อมด้วยท่านอภักพล พลกะวัน ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และท่านศิริกุล กิติวิวัฒน์ อดีตรองผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ให้เกียรติมาเสวนาและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวไทยในปัจจุบันและแนวโน้มการท่องเที่ยวที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทย และ 2) การสำรวจบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนและโครงการที่ต้องการพัฒนา เพื่อให้ทราบว่ามีภาคีต่างๆ มีพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเด็นใดบ้าง และมีโครงการใดที่ต้องการจัดทำเพื่อให้เกิดการพัฒนาหรือสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งโครงการต่างๆ นี้จะนำไปพิจารณาประกอบกับนำเสนอโครงการในแต่ละกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559 - 2563

กิจกรรมในวันที่ 23 ตุลาคม 2558 เป็นการระดมสมองการวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีกิจกรรมแรก คือ “แลหน้า...การท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทย” (Think Ahead CBT Thailand) ผู้เข้าร่วมแต่ละกลุ่มระดมสมองหาภาพอนาคตการท่องเที่ยวไทยโดยชุมชนของไทย (Tentative Future Vision for CBT Thailand) หลังจากนั้นผู้เข้าร่วมประชุมระดมสมองอีกครั้งกับกิจกรรม “เหลียวหลัง... ระดมสมองวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทย” เพื่อค้นหา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (Current CBT Thailand Brainstorming) จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาสร้างตัวเลือกเชิงกลยุทธ์ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับข้อจำกัด จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับข้อจำกัด (TOWS Matrix) ลำดับต่อมาเป็นการจัดลำดับความสำคัญของกลยุทธ์ (Prioritize Strategies) และช่วยกันกลั่นกรองกลยุทธ์เพื่อเชื่อมโยงสู่ยุทธศาสตร์ และนำเสนอโครงการต่างๆ ภายใต้กลยุทธ์

สรุปการเผยแพร่ร่างแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้กับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องให้ข้อเสนอแนะ

คณะที่ปรึกษาได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเผยแพร่ร่างแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนให้กับภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะพร้อมนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการปรับปรุงแผนยุทธศาสตร์ฯ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ โดยได้จัดกิจกรรมการเผยแพร่ร่างแผนยุทธศาสตร์ฯ จำนวน 5 ครั้ง ในจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของเขตพัฒนาการท่องเที่ยว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม 2558 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด 401 คน รายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา วันอังคารที่ 3 พฤศจิกายน 2558 ณ โรงแรมโลตัสปางสวนแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 95 คน

ครั้งที่ 2 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน วันพุธที่ 11 พฤศจิกายน 2558 ณ โรงแรมรอยัล ภูเก็ต ซิตี้ อำเภอเมือง จังหวัดภูเก็ต ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 64 คน

ครั้งที่ 3 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก (Active Beach) วันพุธที่ 2 ธันวาคม 2558 ณ โรงแรมเอ-วัน เดอะรอยัล ครุส เมืองพัทยา อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 95 คน

ครั้งที่ 4 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (Royal Coast) วันพุธที่ 16 ธันวาคม 2558 ณ โรงแรมโกลเด้น บีช ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 65 คน

ครั้งที่ 5 เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ วันศุกร์ที่ 25 ธันวาคม 2558 ณ โรงแรมสีมาธานี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 82 คน

สรุปการจัดกิจกรรมลงนามความร่วมมือระหว่างกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กับองค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) ในการจัดทำและขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

กิจกรรมลงนามข้อตกลงความร่วมมือการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ตามแนวทางของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ จัดขึ้นในวันอังคารที่ 26 มกราคม 2559 ณ ห้องประชุม ดร.สมศักดิ์ และคุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล ชั้น 2 อาคารสยามบรมราชกุมารี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) โดยนายพงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์ ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาให้เกียรติกล่าวเปิดการประชุม และบรรยายพิเศษในหัวข้อ ‘การท่องเที่ยวโดยชุมชน: เครื่องมือสร้างชุมชนเข้มแข็ง มั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน’ หลังจากนั้น ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประเวศ วะสี ได้ปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “การท่องเที่ยวโดยชุมชน: ประชาธิปไตยกับการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากสู่ความอยู่ดีมีสุข” กิจกรรมลงนามข้อตกลงความร่วมมือการขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนตามแนวทางของคณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติได้รับเกียรติจากหน่วยงานต่างๆ ร่วมเป็นสักขีพยานแสดงเจตนารมณ์ในการร่วมขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนนี้ อาทิ กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย เป็นต้น นอกจากนี้มีพหุภาคีด้านการท่องเที่ยวเข้าร่วมงาน ซึ่งประกอบด้วย คณะทำงานรับรองแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ชุมชนต้นแบบ อพท. ภาคีด้านการท่องเที่ยวจากเขตพัฒนาการท่องเที่ยว อารยธรรมล้านนา เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก (Active Beach) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (Royal Coast) เขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (สกว.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นต้น สถาบันการศึกษา คณะทำงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก องค์กร/มูลนิธิ/สถาบัน/สมาคม/บริษัทที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น มูลนิธิสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน มูลนิธิสัมมาชีพ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน สำนักงานพัฒนาสทธรณ์ฯ เป็นต้น

สรุปการจัดกิจกรรมประชาพิจารณ์แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน

การประชุมพิจารณ์แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน จัดขึ้นในวันอังคารที่ 26 มกราคม 2559 ณ ห้องประชุม ดร.สมศักดิ์ และคุณหญิงปัทมา ลีสวัสดิ์ตระกูล ชั้น 2 อาคารสยามบรมราชกุมารี สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) โดยมีผู้เข้าร่วมงานทั้งสิ้น จำนวน 241 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) คณะทำงานรับรองแหล่งท่องเที่ยวชุมชนชุมชนต้นแบบ อพท. ภาควิชาการท่องเที่ยวจากเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนา ภาควิชาการท่องเที่ยวจากเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ ภาควิชาการท่องเที่ยวจากเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันออก (Active Beach) ภาควิชาการท่องเที่ยวจากเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (Royal Coast) ภาควิชาการท่องเที่ยวจากเขตพัฒนาการท่องเที่ยวอันดามัน หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรมการท่องเที่ยว สำนักประสานงานโครงการวิจัยอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ (สกว.) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นต้น สถาบันการศึกษา คณะทำงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก องค์กร/มูลนิธิ/สถาบัน/สมาคม/บริษัทที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อาทิเช่น มูลนิธิสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน มูลนิธิสมาชิพ สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (สทอ.) บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) สมาพันธ์เอสเอ็มอีไทย สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ธนาคารออมสิน สำนักงานพัฒนาสหกรณ์ฯ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์และสื่อมวลชน เป็นต้น

สรุปแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563

วิสัยทัศน์

“การท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยพัฒนาสู่สากลอย่างมีเอกภาพบนฐานการรักษาและจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนสู่ชุมชนแห่งความสุข”

คำอธิบายวิสัยทัศน์

“การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยที่พัฒนาสู่สากล หมายถึง มีมาตรฐานด้านการบริการ ความสะอาด และความปลอดภัยที่สากลกำหนดไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพชุมชน โดยเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่อยู่บนฐานแนวคิดของการรักษาและจัดการทรัพยากรชุมชนโดยทรัพยากรชุมชน หมายรวมถึง ต้นทุนทางวัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาที่มีเอกภาพซึ่งอาศัยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีส่วนร่วม โดยเครือข่ายประชารัฐที่สร้างสมดุลของความสุขทั้งคนในชุมชนและผู้มาเยือน”

พันธกิจ

1. พัฒนาคุณภาพ ทักษะและความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเองบนฐานความพอเพียง

2. ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อก้าวสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับสากลและนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
3. พัฒนากลไกการขับเคลื่อนและระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการเชื่อมโยงการทำงานเชิงเครือข่ายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบประชารัฐมุ่งสู่การพัฒนาและจัดการที่มีเอกภาพมั่นคง และยั่งยืน
4. พัฒนาและยกระดับการจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มุ่งสร้างสมดุลของความสุขทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว
5. พัฒนาและวางรากฐานให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางแหล่งเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภูมิภาคอาเซียน

เป้าประสงค์

1. เพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีความรู้ และเพิ่มทักษะความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างยั่งยืน ตามแนวคิดของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนบนฐานของความพอเพียง
2. เพื่อเพิ่มคุณค่า และมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรการท่องเที่ยว ทรัพยากรชุมชนอันจะทำให้เกิดการยกระดับความสำคัญของชุมชนในสังคม
3. เพื่อเพิ่มจำนวนชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีมาตรฐานคุณภาพภายใต้ขีดความสามารถของการรองรับของชุมชน
4. เพื่อเพิ่มจำนวนเครือข่ายและความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
5. เพื่อพัฒนาและผลักดันให้เกิดดัชนีชี้วัดความสุขของชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นเครื่องมือของการปรับตัวในการบริหารจัดการชุมชน
6. เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ
7. เพื่อกระจายรายได้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนลงสู่ชุมชน สมาชิกในชุมชนอย่างเท่าเทียม และสมดุลเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
8. เพื่อผลักดันการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นวาระแห่งชาติ (National issue-based agenda)
9. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาระบบการทำงานตามบทบาทและหน้าที่ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกระดับ
10. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน

มาตรการระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

มาตรการ หมายถึง กระบวนการของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย กำหนดเป็นระยะเวลาที่ต้องการเห็นผลลัพธ์ของการดำเนินงานโดยกำหนดมาตรการออกเป็น 3 ระยะ ภายใน 5 ปี คือ พ.ศ. 2559 - 2563

มาตรการระยะสั้น คือ ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ.2559 - 2560

มาตรการระยะกลาง คือ ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ.2559 - 2562

มาตรการระยะยาว คือ ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2563

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างคุณภาพ ทักษะและความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเองบนฐานความพอเพียงและความรู้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการบนฐานอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่ต้นแบบการเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับต่างๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการบริหารจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของความสุขของทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนากลไกการขับเคลื่อน ระบบการบริหารจัดการ และการทำงานเชื่อมโยงเชิงเครือข่ายภาครัฐที่มีเอกภาพ มั่นคง และยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

เสริมสร้างคุณภาพ ทักษะและความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเองบนฐานความพอเพียงและความรู้

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

1. ประชาชนและสมาชิกในชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการบริการ
2. นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจ (จากการพัฒนา)
3. หลักสูตรเพื่อเพิ่มการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน
4. บุคลากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนในการพัฒนาสู่การเป็นวิทยากรและพี่เลี้ยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยและอาเซียน
5. ความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของภาคีด้านการท่องเที่ยว คือ ชุมชน ภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคเอกชน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1.1 พัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการบริการนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับบริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 1.2 กระตุ้นและเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้คนในชุมชนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมและการสร้างแรงจูงใจ

กลยุทธ์ที่ 1.3 พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาวด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และผลักดันการนำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรในทุกๆ ด้าน โดยหลักสูตรแบ่งระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ตามศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขัน

กลยุทธ์ที่ 1.4 บริหารจัดการทุนมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อส่งเสริมและผลักดัน การดำเนินงานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 1.5 พัฒนาบุคลากรในชุมชน อาจารย์ นักวิจัยและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับสมาชิกประเทศในอาเซียนได้ โดยการจัดการเครือข่าย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการบนฐานอัตลักษณ์เอกลักษณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่ต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับต่าง ๆ

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

1. เพิ่มคุณค่าและมูลค่าของสินค้าและบริการให้มีมาตรฐานสูงขึ้น
2. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
3. ส่งเสริมให้เกิดจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม
4. เพิ่มจำนวนชุมชนต้นแบบแหล่งเรียนรู้การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมให้ชุมชนท่องเที่ยวได้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบนฐานต้นทุนทรัพยากรชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมให้ชุมชนเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ 2.3 ผลักดันและส่งเสริมให้ชุมชนท่องเที่ยวได้ดำเนินการตามมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการยอมรับของนักท่องเที่ยวคุณภาพในระดับสากลตามศักยภาพของชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2.4 ส่งเสริมการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2.5 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อรองรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

พัฒนาการบริหารจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของความสุขทั้งของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

1. สนับสนุนให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม กระจายรายได้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ชุมชนโดยสมาชิกในชุมชนได้รับรายได้อย่างเป็นธรรม
2. สร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 3.1 มุ่งส่งเสริมการศึกษา รวบรวม และพัฒนาฐานข้อมูลการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 3.2 พัฒนาและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3.3 ศึกษาและสร้างภาพลักษณ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

พัฒนากลไกการขับเคลื่อน ระบบการบริหารจัดการ และการทำงานเชื่อมโยงเชิงเครือข่ายภาครัฐที่มีเอกภาพ มั่นคง และยั่งยืน

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

1. ร้อยละของความพึงพอใจของชุมชนไม่น้อยกว่า 85
2. จำนวนเครือข่ายและความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย
3. ร้อยละของความพึงพอใจของภาคีต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 85
4. จำนวนระบบการขับเคลื่อนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีเอกภาพในระดับต่าง ๆ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 4.1 การวางระบบและกลไกการเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 4.2 การพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 4.3 พัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีมาตรฐานบนฐานศักยภาพของชุมชน

กลยุทธ์ที่ 4.4 จัดการมาตรการและกลไกการส่งเสริมและผลักดันการดำเนินงานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5

พัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

1. จำนวนชุมชนที่นำดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยวไปใช้
2. ร้อยละของความพึงพอใจของชุมชนไม่น้อยกว่า 85
3. ร้อยละของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 85
4. จำนวนความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนระหว่างประเทศในอาเซียนและการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 5.1 สร้างดัชนีชี้วัดความสุขทางการท่องเที่ยวของชุมชนและนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 5.2 ประเมินผลความสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 5.3 ส่งเสริมความร่วมมือการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศอาเซียน

1

ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-based Tourism) คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม และสถานที่ให้ดำรงอยู่ โดยผนวกการท่องเที่ยวไว้เป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศ เปิดโอกาสให้ชุมชนกำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาท เป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยต้องมีส่วนร่วมร่วมกันจาก ทุกภาคส่วน (Arnstein, 1969: 216–224; Rocha, E.M., 1997: 31–44; Rocha, E.M., 1997: 31–44; สันธู สโรบลและอุดร วงษ์ทับทิม, 2546; พจนา สวนศรี, 2546; เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2549; สำนักพัฒนาการท่องเที่ยว, 2550)

World Tourism Organization (1998) อธิบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าเป็นการท่องเที่ยวที่นำมาซึ่งทั้งผลประโยชน์และปัญหาต่างๆ ให้แก่ชุมชน ซึ่งถ้ามีการวางแผนพัฒนาการจัดการที่ดีแล้วการท่องเที่ยวจะทำให้เกิดอาชีพในชุมชน สร้างรายได้และเป็นโอกาสให้เกิดการประกอบธุรกิจซึ่งจะทำให้คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังทำให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติในชุมชน โบราณคดี ประวัติศาสตร์ ศิลปะงานหัตถกรรม และวัฒนธรรม ประเพณี ช่วยในการพัฒนาคุณภาพของสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นเพราะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมา

World Bank (2000) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ “การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของชุมชนผู้ซึ่งต้องได้รับประโยชน์และรายได้อย่างยุติธรรมจากการท่องเที่ยว กำจัดความยากจน และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างความภาคภูมิใจในชุมชน และเกิดการรักษาและพัฒนาสมบัติของชุมชน”

สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ให้คำนิยามว่าการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน (<http://www.cbt-i.org>)

สันธู สโรบล และอุดร วงษ์ทับทิม (2546) กล่าวว่า “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติ ให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในชุมชนและ มีการเตรียมความพร้อมของชุมชนด้วยการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาของท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สิ่งสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนชาวบ้านควรเข้าถึงทรัพยากรและมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของท้องถิ่นโดยตรงรวมทั้งร่วมมือกันรักษาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นมรดกของคนรุ่นลูกหลานและรุ่นต่อไป”

วีระพล ทองมา และประเจต อำนาจ (2547) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ว่า “เป็นเรื่องของการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชนท้องถิ่นและผู้มาเยือน ในการที่จะดูแลรักษาทรัพยากรด้านต่างๆ ของชุมชน

ที่มีอยู่แล้ว ตลอดจนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้เกิดความยั่งยืน อันเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เพื่อประโยชน์แก่ชุมชน”

สายรุ้ง ดินโคกสูง (2549) ได้อธิบายการท่องเที่ยวในชุมชนว่าเป็นการเปิดหมู่บ้านให้นักท่องเที่ยวเข้ามาหาประสบการณ์พักผ่อนหย่อนใจกับธรรมชาติก่อให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยภายในหมู่บ้าน โดยประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการจัดรูปแบบการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวตามแนวทางที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนได้อย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ และได้สรุปภาพรวมของการท่องเที่ยวโดยชุมชนว่าปัจจัยภายในที่จะทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนประสบความสำเร็จคือ ชาวบ้านมีจุดประสงค์ร่วมกัน ความรักและหวงแหนทรัพยากรของชุมชน การมีผู้นำที่มาจากการเลือกตั้ง ความเป็นเครือญาติ การบริหารจัดการที่โปร่งใสยุติธรรมและการให้สมาชิกมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการ ส่วนปัจจัยภายนอกที่จะทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนประสบความสำเร็จ คือ การศึกษาดูงาน กฎระเบียบ รัฐและบริษัทเอกชนให้การสนับสนุนและการได้รับการยอมรับจากนักท่องเที่ยว ทั้งนี้จะต้องสร้างจิตสำนึกแก่ชุมชน สร้างงานสร้างอาชีพแก่ชาวบ้าน การพัฒนาแบบเป็นกลุ่ม การรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของชาวบ้านและทำให้ชุมชนมีความผูกพันอยู่กับธรรมชาติจึงจะทำให้ชุมชนเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้

พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์ (2553) ได้นิยามการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ “การท่องเที่ยวที่ชุมชนเป็นผู้กำหนดกระบวนการ ทิศทาง และรูปแบบการท่องเที่ยวของตนเอง ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากรท่องเที่ยวนั้นๆ และมีส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดจากการท่องเที่ยว”

Fennell (1999) ได้เสนอคุณสมบัติที่สำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ว่า จะต้องประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่

1) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีผลกำไรตอบแทนมายังครอบครัวของสมาชิกในชุมชนในฐานะการเปิดให้เป็นที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยวในชุมชนนั้นๆ โดยไม่ต้องผ่านนายหน้าใดๆ อันจัดเป็นการสร้างรายได้ทางตรงแก่คนในชุมชน

2) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ชุมชนได้รับประโยชน์โดยรวมอย่างแท้จริงไม่ว่าจะเป็นการสร้างสาธารณูปโภคและการยกระดับความเป็นอยู่ที่มุ่งสร้าง “เพื่อสมาชิกในชุมชน” แต่ไม่ใช่ “เพื่อนักท่องเที่ยว”

3) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความตึงเครียดด้านสังคมและวัฒนธรรมในชุมชน อันเนื่องมาจากความพยายามนำความทันสมัยแบบตะวันตกเข้ามาสู่ชุมชน

4) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่สร้างจิตสำนึกในการเคารพและรักษาสีงแวดล้อม สังคมตลอดจนวัฒนธรรมในชุมชนให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว

5) ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีงามระหว่างประเทศ ทั้งในระดับนานาชาติ นานาภูมิภาค ที่ล้วนอยู่ภายใต้ขนานวัฒนธรรม โดยนัยนี้การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องเป็นการท่องเที่ยวที่สอนให้นักท่องเที่ยวเคารพในความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม และไม่มองว่าใคร “เจริญกว่า” และใคร “ด้อยกว่า”

วีระพล ทองมา และ ประเจต อำนาจ (2547) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการท่องเที่ยวโดยชุมชนไว้ว่า ต้องประกอบไปด้วย ศักยภาพคน ศักยภาพพื้นที่ การจัดการและการมีส่วนร่วม โดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ศักยภาพของคน ต้องเริ่มที่คนในชุมชนที่จะต้องรู้จักรากเหง้าของตนเองให้ดีเสียก่อน เพื่อความพร้อมในการบอกเล่าข้อมูลและคนในชุมชนต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ มีความสามัคคี ทำงานร่วมกันได้

2. ศักยภาพของพื้นที่ หมายรวมถึง ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบสานต่อกันมา คนในชุมชนต้องรู้จัก ต้องรักและหวงแหนเห็นคุณค่าของทรัพยากรในชุมชนของตน สามารถที่จะนำมาจัดการ

ได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน ทั้งนี้ชุมชนต้องมีความพร้อมในการเรียนรู้ ตลอดจนมีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องแนวคิด พื้นฐานทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการจัดการในพื้นที่ด้วย

3. การจัดการ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกิดความยั่งยืน สมดุลในกลุ่มคนหมู่มาก ดังนั้นชุมชนที่จะสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ต้องเป็นชุมชนที่มีผู้นำที่เป็นที่ยอมรับ มีความคิด มีวิสัยทัศน์ ความเข้าใจ เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งยังต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานทั้งภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการพูดคุยกำหนดแนวทางในการเตรียมความพร้อมชุมชน รู้ว่าพื้นที่ของตนจะมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้อย่างไร ควรมีกิจกรรมอะไรบ้าง และจะมีการกระจาย จัดสรรรายได้อย่างไร สิ่งสำคัญที่สุดของชุมชนก็คือการมีส่วนร่วม อันหมายรวมถึงร่วมในทุกๆ สิ่ง ทุกอย่างเพื่อส่วนรวม

4. มีส่วนร่วม การสื่อสารพูดคุย เป็นการสื่อความคิดเห็น การถกปัญหา รวมถึงการหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว จากการระดมความคิดจากประสบการณ์ของนักวิจัยท้องถิ่นพบว่าชุมชนจัดให้มีเวทีพูดคุย ร่วมกันคิดวางแผน ดำเนินการ ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการทำงานร่วมกัน สร้างกฎระเบียบของชุมชนทางด้านต่างๆ เพื่อให้คนในชุมชนรวมถึงผู้มาเยือนปฏิบัติตาม

ในขณะที่สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อธิบายว่าองค์ประกอบหลักของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีอยู่ 4 ด้าน คือ 1) ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม 2) องค์กรชุมชน 3) การจัดการ 4) การเรียนรู้ (<http://www.cbt-i.org>) โดยแต่ละองค์ประกอบมีดังนี้

1. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม

1.1 ชุมชนมีฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และมีวิถีการผลิตที่พึ่งพาและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

1.2 ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น

2. ด้านองค์กรชุมชน

2.1 ชุมชนมีระบบสังคมที่เข้าใจกัน

2.2 มีปราชญ์หรือผู้มีความรู้ และทักษะในเรื่องต่างๆ หลากหลาย

2.3 ชุมชนรู้สึกเป็นเจ้าของและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา

3. ด้านการจัดการ

3.1 มีกฎ-กติกาในการจัดการสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

3.2 มีองค์กรหรือกลไกในการทำงานเพื่อจัดการการท่องเที่ยว และสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชนโดยรวมได้

3.3 มีการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

3.4 มีกองทุนที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนด้านการเรียนรู้

3.5 ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง

3.6 มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน

3.7 สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

4. ด้านการเรียนรู้

4.1 ลักษณะของกิจกรรมการท่องเที่ยวสามารถสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่แตกต่าง

4.2 มีระบบจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างชาวบ้านกับผู้มาเยือน

4.3 สร้างจิตสำนึกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ทั้งในส่วนของชาวบ้านและผู้มาเยือน

พจนานวน ศรี (2546 : 189-190) กล่าวว่า ในการเตรียมความพร้อมชุมชนในการจะเปิดรับการท่องเที่ยว ชุมชนจะต้องมีกระบวนการ 10 ขั้นตอน คือ การให้ข้อมูล การสร้างการมีส่วนร่วม การศึกษาชุมชน การวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกัน การร่วมกันพัฒนาศักยภาพ การวางรูปแบบการบริหารจัดการ การประสานงาน การทดลองทำกิจกรรม การประเมินผล และการพัฒนาองค์กร นอกจากนี้ พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจ (2010: 68) ได้ให้ความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ต้องมีการวางวิธีการ เกณฑ์ที่จะวัดความสำคัญของทรัพยากรเพื่อตั้งขึ้นมาเป็นจุดเด่นทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ดังนั้น การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community-base tourism) สามารถสรุปได้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการการท่องเที่ยว

หลักการงานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ในบริบทของการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมและได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยว จึงควรมีหลักการร่วมกัน ดังนี้

1. การท่องเที่ยวโดยชุมชนต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ชุมชนได้มีการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา ผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน และร่วมตัดสินใจลงมติที่จะดำเนินการตามแนวทางที่ชุมชนเห็นสมควร
2. สมาชิกในชุมชนต้องมีส่วนร่วมทั้งการคิดร่วม วางแผนร่วม ทำกิจกรรมร่วม ติดตามประเมินผลร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกันและรับประโยชน์ร่วมกัน
3. ชุมชนต้องการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม เป็นองค์กร หรือจะเป็นองค์กรชุมชนเดิมที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้กลไกที่ทำหน้าที่แทนสมาชิกทั้งหมดในระดับหนึ่ง และดำเนินการด้านการกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหารจัดการ การประสานงาน เพื่อให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นไปตามเจตนารมณ์ของสมาชิกในชุมชนที่เห็นร่วมกัน
4. รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรมของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องคำนึงการอยู่ร่วมกันอย่างมีศักดิ์ศรี มีความเท่าเทียมกัน มีความเป็นธรรม และให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม ในเชิงสร้างสรรค์และลดผลกระทบในเชิงลบ
5. มีกฎ กติกาที่เห็นร่วมจากชุมชน สำหรับการจัดการท่องเที่ยวที่ชัดเจน และสามารถกำกับดูแลให้เป็นไปตามกติกาที่วางไว้
6. ชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยว สมาชิกในชุมชน ชาวบ้านทั่วไปและนักท่องเที่ยว ควรมีกระบวนการเรียนรู้ระหว่างกันและกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการทำงานการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ถูกต้องเหมาะสม และมีความชัดเจน
7. การท่องเที่ยวโดยชุมชน ต้องมีมาตรฐานที่มาจากข้อตกลงร่วมภายในชุมชนด้วย เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย การกระจายรายได้ที่เป็นธรรมของผู้ที่เกี่ยวข้อง และพิจารณาถึงขีดความสามารถในการรองรับ
8. รายได้ที่ได้รับจากการท่องเที่ยว มีส่วนไปสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและรักษาสิ่งแวดล้อม
9. การท่องเที่ยวจะไม่ใช่อำชีพหลักของชุมชน และชุมชนต้องดำรงอาชีพหลักของตนเองไว้ได้ ทั้งนี้หากอาชีพของชุมชนเปลี่ยนเป็นการจัดการท่องเที่ยว จะเป็นการทำลายชีวิตและจิตวิญญาณดั้งเดิมของชุมชนอย่างชัดเจน

10. องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็งพอที่จะจัดการกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้ และพร้อมจะหยุดเมื่อเกินความสามารถในการจัดการ

ความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

พิมพระวี โรจน์รุ่งสัจย์ (2553) กล่าวว่า การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีความสำคัญหลายด้าน คือ

1) มีความสำคัญต่อการวางแผนทางการท่องเที่ยว เนื่องจากการที่จะทำการพัฒนาการท่องเที่ยวไปให้ได้อย่างยั่งยืนต้องมีกระบวนการการที่มีชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยเฉพาะการวางแผนเพื่อดำเนินการการท่องเที่ยวของชุมชนของตนและในการวางแผนระดับประเทศก็ควรที่จะคำนึงถึงชุมชนเป็นพื้นฐาน เช่น ลักษณะแวดล้อมความเหมาะสมโดยภาพรวม เป็นต้น

2) มีความสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากการริเริ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนควรเกิดจากความสมัครใจของชุมชนเป็นหลักก่อนเป็นสิ่งแรกและให้ชุมชนเกิดความรู้ความเข้าใจเรื่องของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างถูกทิศทางและผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวควรกระจายสู่ชุมชนอย่างยุติธรรม ความยั่งยืนที่เกิดขึ้นนั้นจะเกิดได้ทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน

3) มีความสำคัญต่อองค์กรในทุกระดับคือ โลก กลุ่มประเทศ ภูมิภาค เนื่องจากการบริหารจัดการการท่องเที่ยวควรที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับซึ่งเห็นได้ชัดเจนในรูปแบบขององค์กรตั้งแต่ระดับโลกจนถึงระดับท้องถิ่นซึ่งให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเนื่องจากเข้าใจว่าการท่องเที่ยวจะสำเร็จไปได้ยากหากขาดความร่วมมือจากชุมชนอย่างแท้จริง

4) เป็นรายได้ที่สำคัญสู่ชุมชนโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา ประเทศยากจน ความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่หลายๆ ประเทศมองเป็นหลักโดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา คือ การนำรายได้มาสู่ชุมชนไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของรายได้หลักหรือรายได้เสริมเพื่อที่จะได้รับความร่วมมือจากชุมชน ทั้งนี้ต้องเกิดการบริหารจัดการและการกระจายรายผลประโยชน์ต่อชุมชนอย่างยุติธรรม

2

บทวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์

การประชุมระดมสมองเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้ขึ้นระหว่างวันที่ 22-23 ตุลาคม 2558 ณ จังหวัดชลบุรี โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้าร่วมประชุม ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรมการท่องเที่ยว สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และผจญภัย ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปราสาท กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เครือข่ายชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เครือข่ายชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรมส่งเสริมวัฒนธรรม และกรมส่งเสริมการเกษตร ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ผู้สื่อข่าวและคณะทำงานและที่ปรึกษาจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ผู้เข้าร่วมได้ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของการท่องเที่ยวโดยชุมชนดังนี้

สภาพแวดล้อมภายใน	
จุดแข็ง	จุดอ่อน
• ความมีน้ำใจไมตรี และ service mind • ทุนชุมชน ได้แก่ ฐานทรัพยากรมีความหลากหลาย • มีทุนความรู้ในชุมชนจากหน่วยงาน • เที่ยวได้ทุกฤดูกาล • อัตลักษณ์ชุมชน • การร่วมคิดร่วมทำ • กิจกรรมท่องเที่ยวโดดเด่น • แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น • มีกิจกรรมกลุ่มของชุมชน • มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	• ขาดความรู้ด้านบริหารจัดการ เทคโนโลยี ภาษา • ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง • ทักษะคติ ค่านิยมของชุมชนของนักท่องเที่ยวไทย • ขาดการประชาสัมพันธ์ • ขาดสาธารณูปโภค • ขาดเงินทุน • ขาดแกนนำและความสามัคคี • ผู้นำขาดวิสัยทัศน์ • ขาดความเป็นเอกภาพ • ขาด tour operator CBT • ขาดการทำงานที่เชื่อมโยง • ขาดฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ฐานองค์ความรู้การท่องเที่ยว ภูมิปัญญาชุมชน • ขาดข้อมูล ชุมชนที่มีความพร้อม การบริหารจัดการธุรกิจเชื่อมโยง

สภาพแวดล้อมภายนอก	
อุปสรรค	โอกาส
• ความพร้อมของชุมชน เช่น สาธารณูปโภค • มลภาวะ/ สภาวะที่ควบคุมไม่ได้ • สภาพเศรษฐกิจฝืดเคือง • ขาดกฎหมาย หรือนโยบายที่ให้การสนับสนุน CBT อย่างชัดเจน • ขาดบุคลากรจากภาครัฐ • ขาดเงินทุนจากรัฐบาล • มีคู่แข่งจำนวนมาก • ผู้บริหารขาดความเข้าใจ CBT • คนในชุมชนไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม • ความนิยมของคนไทยและความเชื่อมั่น • การแทรกแซงของกลุ่มระดมทุน	• การส่งเสริมจากภาครัฐ/นโยบาย/งบประมาณ • กระแสนิยม/ ค่านิยม การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวีถีชีวิต/ ฤดูกาล • การเปิด AEC • แนวโน้มการตลาดโตขึ้น • มี infrastructure พร้อม • มีสถาบันการศึกษาให้การสนับสนุน • มีกลุ่มคนที่สนใจอย่างชัดเจน ศึกษาดูงาน วิทยุรุ่นคนรุ่นใหม่ • พฤติกรรมนักท่องเที่ยวเปลี่ยน ออนไลน์ backpacker

เมื่อได้ข้อมูลจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรคของการท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทย ทีมงานจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ได้ร่วมกันวิเคราะห์ผล SWOT เพื่อสร้างตัวเลือกเชิงกลยุทธ์ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างจุดแข็งกับโอกาส จุดแข็งกับข้อจำกัด จุดอ่อนกับโอกาส และจุดอ่อนกับข้อจำกัด (TOWS Matrix) ดังนี้

1. กลยุทธ์ WO

จุดอ่อน	โอกาส
1. ขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ เทคโนโลยี ภาษา 2. ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง 3. ทักษะและค่านิยมของชุมชน 4. ขาดการประชาสัมพันธ์ 5. ขาดระบบสาธารณูปโภค 6. ขาดเงินทุน 7. ขาดแกนนำและความสามัคคี 8. ขาดฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว องค์ความรู้ CBT ภูมิปัญญาชุมชน 9. ขาดวิสัยทัศน์ 10. ขาดความเป็นเอกภาพ 11. ขาด tour operator ด้าน CBT 12. ขาดการทำงานเชิงบูรณาการ	1. นโยบายการส่งเสริม CBT จากภาครัฐ 2. กระแสนิยมการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน มีมากขึ้น/ การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ 3. แนวโน้มการตลาดมีมากขึ้น 4. การเปิด AEC 5. มีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชัดเจนขึ้น กลุ่มคนรุ่นใหม่/ กลุ่มศึกษาดูงาน 6. มีงบประมาณส่งเสริมจากภาครัฐ 7. สถาบันการศึกษาให้การสนับสนุน 8. มีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน 9. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป ทั้งแบบออนไลน์ backpacker 10. นักท่องเที่ยวเที่ยวได้ทุกฤดูกาล 11. มีความพร้อมทางด้าน infrastructure

การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้จุดอ่อนและโอกาส

1. พัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน
2. เร่งสร้างระบบการทำงานแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคีทางการท่องเที่ยว
3. พัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการหรือบริษัทนำเที่ยว CBT
4. สร้างเครือข่ายและพัฒนาการท่องเที่ยว CBT เชื่อมโยงกลุ่มท่องเที่ยวอาเซียน
5. สร้างระบบการตลาดและการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับ CBT
6. สร้างเครือข่ายการบริหารจัดการความรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านสถาบันการศึกษาและภาคีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. กลยุทธ์ WT

จุดอ่อน	โอกาส
1. ขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ เทคโนโลยี ภาษา 2. ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง 3. ทักษะและค่านิยมของชุมชน 4. ขาดการประชาสัมพันธ์ 5. ขาดระบบสาธารณูปโภค 6. ขาดเงินทุน 7. ขาดแกนนำและความสามัคคี 8. ขาดฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว องค์ความรู้ CBT ภูมิปัญญาชุมชน 9. ขาดวิสัยทัศน์ 10. ขาดความเป็นเอกภาพ 11. ขาด tour operator ด้าน CBT 12. ขาดการทำงานเชิงบูรณาการ	1. ความพร้อมของชุมชน / สาธารณูปโภค 2. มลภาวะ/ สภาพแวดล้อมที่ไม่ดี 3. สภาพเศรษฐกิจฝืดเคือง 4. ขาดกฎหมาย/ นโยบายที่สนับสนุนอย่างชัดเจน 5. ขาดบุคลากรจากภาครัฐ 6. ขาดเงินทุนจากรัฐบาล 7. คนในชุมชนไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม 8. มีคู่แข่งจำนวนมาก 9. ผู้บริหารระดับสูงขาดความรู้ ความเข้าใจใน CBT 10. ความนิยมของคนไทย/ความเชื่อมั่นต่อ CBT 11. การแข่งขันของกลุ่มเงินทุน
การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้จุดอ่อนและอุปสรรค 1. เร่งสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง CBT แก่ผู้บริหารระดับสูง 2. กระตุ้นการมีส่วนร่วมของชุมชน 3. ผลักดันการกระจายองค์ความรู้ด้าน CBT แก่ภาคีที่เกี่ยวข้อง 4. เร่งสร้าง CBT Database 5. เร่งผลักดันการสร้างสรรคนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว 6. ยกระดับศักยภาพชุมชนให้สามารถยกระดับสินค้าและชุมชนสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม 7. กระตุ้นค่านิยมและความภาคภูมิใจของชาติด้วย CBT	

3. กลยุทธ์ SO

จุดแข็ง	โอกาส
1. ทุนชุมชน (ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิต) 2. ความหลากหลายของฐานทรัพยากร (ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม) 3. อัยาศัยไมตรี ความเป็นมิตรของคนไทย 4. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นหลากหลาย 5. มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ชุมชน 6. มีความร่วมมือ การรวมกลุ่มชุมชน 7. ลักษณะสังคมไทยเอื้อต่อการพัฒนาระดับชุมชนและท้องถิ่น 8. มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน 9. มีแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน 10. เที่ยวได้ทุกฤดูกาล 11. มีการรวมกลุ่มของชุมชนและร่วมคิดร่วมทำ	1. นโยบายการส่งเสริม CBT จากภาครัฐ 2. กระแสนิยมการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนมีมากขึ้น/ การท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ 3. แนวโน้มการตลาดมีมากขึ้น 4. การเปิด AEC 5. มีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชัดเจนขึ้น กลุ่มคนรุ่นใหม่/ กลุ่มศึกษาดูงาน 6. มีงบประมาณส่งเสริมจากภาครัฐ 7. สถาบันการศึกษาให้การสนับสนุน 8. มีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน 9. พฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป ทั้งแบบออนไลน์ backpacker 10. นักท่องเที่ยวเที่ยวได้ทุกฤดูกาล 11. มีความพร้อมทางด้าน infrastructure

การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้จุดแข็งและโอกาส

1. ขยายฐานตลาดสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่ (คนรุ่นใหม่ กลุ่มศึกษาดูงาน Backpacker)
2. ผลักดันงบประมาณการบริหารจัดการ CBT อย่างมีเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
3. เน้นทำการตลาดแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์
4. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ตอบสนองพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป
5. ส่งเสริมการจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวโดยชุมชนตลอดปี
6. เร่งพัฒนาทุนชุมชน นำสู่การพัฒนาสินค้าและบริการ CBT
7. ผลักดันการรวมกลุ่มและเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
8. อนุรักษ์ฐานทรัพยากรธรรมชาติ
9. สนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบเชื่อมโยง

4. กลยุทธ์ ST

จุดแข็ง	โอกาส
1. ทุนชุมชน (ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญา วิถีชีวิต) 2. ความหลากหลายของฐานทรัพยากร (ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม) 3. อริยาคัยไมตรี ความเป็นมิตรของคนไทย 4. มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่โดดเด่นหลากหลาย 5. มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ชุมชน 6. มีความร่วมมือ การรวมกลุ่มชุมชน 7. ลักษณะสังคมไทยเอื้อต่อการพัฒนาระดับชุมชนและท้องถิ่น 8. มีหน่วยงานภาครัฐสนับสนุน 9. มีแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน 10. เที่ยวได้ทุกฤดูกาล 11. มีการรวมกลุ่มของชุมชนและร่วมคิดร่วมทำ	1. ความพร้อมของชุมชน / สาธารณูปโภค 2. มลภาวะ/ สภาพที่ควบคุมไม่ได้ 3. สภาพเศรษฐกิจฝืดเคือง 4. ขาดกฎหมาย/ นโยบายที่สนับสนุนอย่างชัดเจน 5. ขาดบุคลากรจากภาครัฐ 6. ขาดเงินทุนจากรัฐบาล 7. คนในชุมชนไม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่ม 8. มีคู่แข่งจำนวนมาก 9. ผู้บริหารระดับสูงขาดความรู้ ความเข้าใจใน CBT 10. ความนิยมของคนไทย/ ความเชื่อมั่นต่อ CBT 11. การแข่งแทรกของกลุ่มเงินทุน

การกำหนดกลยุทธ์ภายใต้จุดแข็งและอุปสรรค

1. เร่งพัฒนาศักยภาพความพร้อมของชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล
2. เร่งส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
3. พัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยว CBT
4. ตั้งกองทุนสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน
5. สร้างเครือข่ายการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
6. เร่งพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผลสรุปกลยุทธ์ในภาพรวม จากการวิเคราะห์ SWOT และใช้เทคนิค TOWS Matrix เพื่อค้นหากลยุทธ์ที่เหมาะสมและจัดลำดับความสำคัญ มีดังนี้

กลยุทธ์จุดแข็งกับโอกาส (SO)

1. สนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบเชื่อมโยง
2. ขยายฐานตลาดสู่กลุ่มเป้าหมายใหม่ (คนรุ่นใหม่ กลุ่มศึกษาดูงาน Backpacker)
3. อนุรักษ์ฐานทรัพยากรธรรมชาติ
4. ส่งเสริมการจัดการทำปฏิทินการท่องเที่ยวโดยชุมชนตลอดปี
5. เน้นทำการตลาดแบบเครือข่ายสังคมออนไลน์
6. ผลักดันงบประมาณการบริหารจัดการ CBT อย่างมีเอกภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
7. ผลักดันการรวมกลุ่มและเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
8. เร่งพัฒนาทุนชุมชน นำสู่การพัฒนาสินค้าและบริการ CBT
9. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ตอบสนองพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่เปลี่ยนไป

กลยุทธ์จุดแข็งกับอุปสรรค (ST)

1. พัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยว CBT
2. เร่งพัฒนาศักยภาพความพร้อมของชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล
3. เร่งส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
4. สร้างเครือข่ายการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน
5. ตั้งกองทุนสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน
6. เร่งพัฒนางานสหกิจขนาดกลาง ขนาดย่อมของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์จุดอ่อนกับโอกาส (WO)

1. พัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการหรือบริษัทนำเที่ยว CBT
2. สร้างเครือข่ายการบริหารจัดการความรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านสถาบันการศึกษาและภาคีอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
3. สร้างระบบการตลาดและการประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับ CBT
4. เร่งสร้างระบบการทำงานแบบบูรณาการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคีทางการท่องเที่ยว
5. สร้างเครือข่ายและพัฒนาการท่องเที่ยว CBT เชื่อมโยงกลุ่มท่องเที่ยวอาเซียน
6. พัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์จุดอ่อนกับอุปสรรค (WT)

1. กระตุ้นค่านิยมและความภาคภูมิใจของชาติด้วย CBT
2. ยกระดับศักยภาพชุมชนให้สามารถยกระดับสินค้าและชุมชนสู่การสร้างมูลค่าเพิ่ม
3. เร่งสร้าง CBT Database
4. เร่งผลักดันการสร้างสรรคนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

3

แผนที่กลยุทธ์ (Strategy Map)

แผนที่กลยุทธ์ใช้ในการแปลผลกลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนเพื่อใช้ในการสื่อสารให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกัน แผนฯ ดังกล่าวได้เข้าใจตรงกัน อีกทั้งยังมีประโยชน์ในการวัดผลความสำเร็จในการดำเนินกลยุทธ์ของแผนฯ ตลอดจนเป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นเหตุเป็นผลของการดำเนินกลยุทธ์ให้บรรลุผลสำเร็จ แผนที่กลยุทธ์ของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559 - 2563 แสดงดังนี้

แผนที่กลยุทธ์ (Strategy Map)

แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559-2563

วิสัยทัศน์ : “การท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยพัฒนาสู่สากลอย่างมีเอกภาพบนฐานการรักษาและจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนสู่ชุมชนแห่งความสุข”

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1
เสริมสร้างคุณภาพ
ทักษะและความ
สามารถของทรัพยากร
มนุษย์ในชุมชนให้
มีศักยภาพในการ
จัดการการท่องเที่ยว
โดยชุมชนแบบพึ่งพา
ตนเองบนฐานความ
พอเพียงและความรู้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2
ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่า
และมูลค่าของต้นทุน
ทรัพยากรชุมชนสู่การ
เป็นสินค้าและบริการ
บนฐานอัตลักษณ์
เอกลักษณ์ และการมี
ส่วนร่วมของชุมชนสู่
ต้นแบบการเป็นแหล่ง
เรียนรู้การพัฒนาและ
จัดการการท่องเที่ยว
โดยชุมชนในระดับ
ต่างๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3
พัฒนาการบริหาร
จัดการการตลาดการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชน
ที่มุ่งเน้นการสร้าง
สมดุลของความสุข
ของคนทั้งในชุมชนและ
นักท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4
พัฒนากลไกการ
ขับเคลื่อน ระบบ
การบริหารจัดการ และ
การทำงานเชื่อมโยง
เชิงเครือข่ายภาครัฐ
ที่มีเอกภาพ มั่นคง และ
ยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5
พัฒนาดัชนีชี้วัด
ความสุขระหว่างชุมชน
และนักท่องเที่ยว
ตลอดจนพัฒนาไปสู่
การเป็นแหล่งเรียนรู้
ในภูมิภาคอาเซียน

มุมมองด้านลูกค้า

พัฒนาการบริหารจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของความสุขของทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว		
มุ่งส่งเสริมการศึกษา รวบรวม และพัฒนาฐานข้อมูลการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	พัฒนาและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ศึกษาและสร้างภาพลักษณ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

พัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน		
สร้างดัชนีชี้วัดความสุขทางการท่องเที่ยวของชุมชนและนักท่องเที่ยว	ประเมินผลความสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนท่องเที่ยว	ส่งเสริมความร่วมมือการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศอาเซียน

มุมมองด้านกระบวนการภายใน

พัฒนากลไกการขับเคลื่อน ระบบการบริหารจัดการ และการทำงานเชื่อมโยงเชิงเครือข่ายภาครัฐที่มีเอกภาพ มั่นคงและยั่งยืน				
การวางระบบและกลไกการเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	การพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	พัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	จัดการมาตรฐานและกลไกการส่งเสริมและผลักดันการดำเนินงานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน	

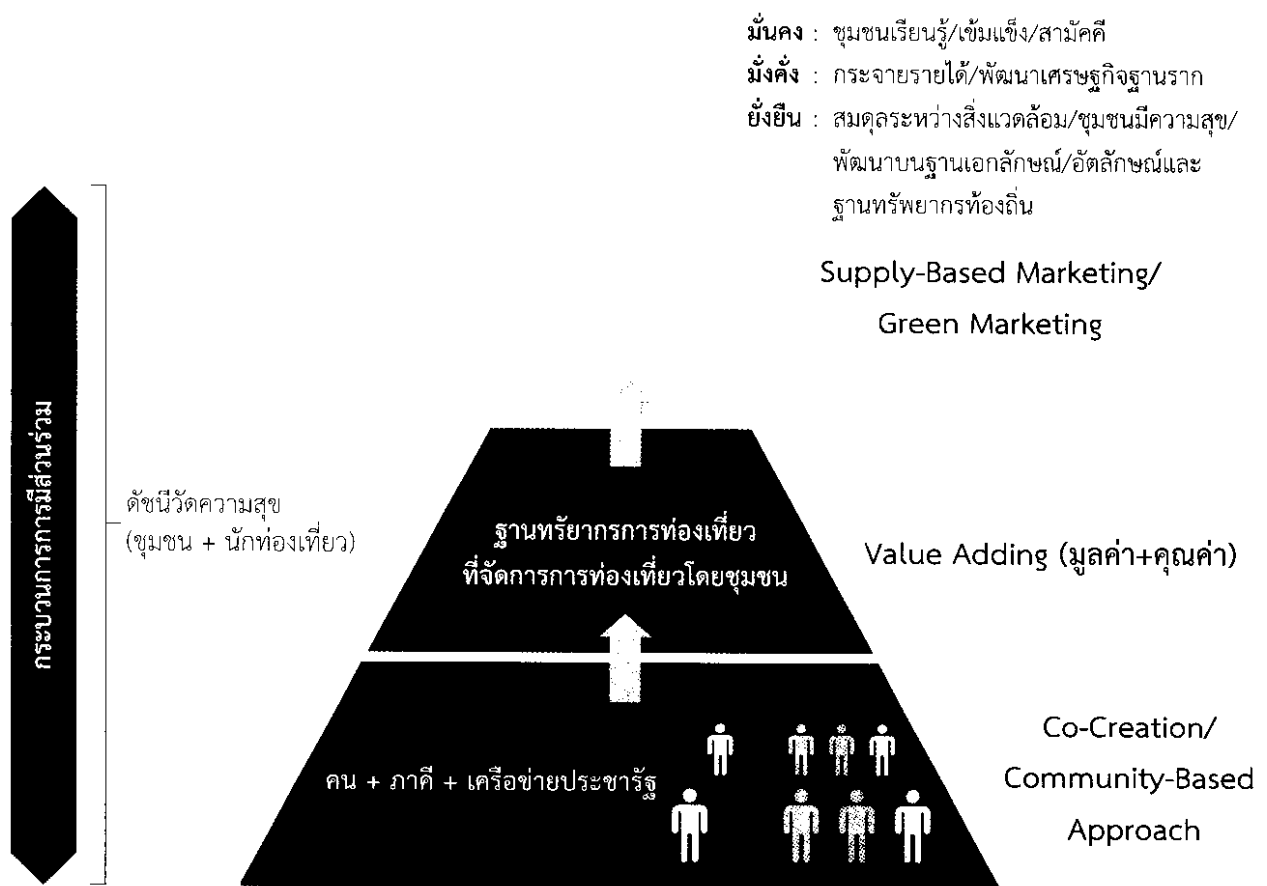
ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการบนฐานอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่ต้นแบบการเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับต่างๆ				
ส่งเสริมให้ชุมชนท่องเที่ยวได้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบนฐานต้นทุนทรัพยากรชุมชน	ส่งเสริมให้ชุมชนเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว	ผลักดันและส่งเสริมให้ชุมชนท่องเที่ยวได้ดำเนินการตามมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ส่งเสริมการพัฒนา ระบบ สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก	พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

มุมมองด้านการเรียนรู้และการพัฒนา

เสริมสร้างคุณภาพ ทักษะและความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเองบนฐานความพอเพียงและความรู้				
พัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการบริการนักท่องเที่ยว	กระตุ้นและเสริมสร้างขวัญกำลังใจ	พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาวด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	บริหารจัดการทุนมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน	พัฒนาบุคลากรในชุมชนอาชาารย์ นักวิจัยและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในภาพรวมของแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนมากยิ่งขึ้น จึงขออธิบายความเชื่อมโยงตามภาพด้านล่างดังนี้

4

แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน พ.ศ. 2559 - 2563

แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน ปี พ.ศ. 2559 - 2563 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ มาตรการ ประเด็นยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงานโครงการ และกิจกรรมการดำเนินงานตามแผน โดยมีรายละเอียดดังนี้

วิสัยทัศน์

“การท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยพัฒนาสู่สากลอย่างมีเอกภาพบนฐานการรักษาและจัดการทรัพยากรชุมชนอย่างยั่งยืนสู่ชุมชนแห่งความสุข”

คำอธิบายวิสัยทัศน์

“การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยที่พัฒนาสู่สากล หมายถึง มีมาตรฐานด้านการบริการ ความสะอาด และความปลอดภัยที่สากลกำหนดไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพชุมชน โดยเป็นการจัดการท่องเที่ยวที่อยู่บนฐานแนวคิดของการรักษาและจัดการทรัพยากรชุมชนโดยทรัพยากรชุมชน หมายรวมถึง ต้นทุนทางวัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นการพัฒนาที่มีเอกภาพซึ่งอาศัยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการมีส่วนร่วม โดยเครือข่ายประชารัฐที่สร้างสมดุลของความสุขของทั้งคนในชุมชนและผู้มาเยือน”

นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชนและชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการจัดการดูแลให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน

เอกภาพ หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสอดคล้องกลมกลืนในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ไปพร้อมกับการรักษาและจัดการทรัพยากรชุมชน

ประชารัฐ หมายถึง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

พันธกิจ

1. พัฒนาคุณภาพ ทักษะและความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเองบนฐานความพอเพียง
2. ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน บนฐานอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อก้าวสู่การท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับสากล และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
3. พัฒนากลไกการขับเคลื่อนและระบบบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการเชื่อมโยงการทำงานเชิงเครือข่ายของการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบประชารัฐ มุ่งสู่การพัฒนาและจัดการที่มีเอกภาพ มั่นคง และยั่งยืน
4. พัฒนาและยกระดับการจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน มุ่งสร้างสมดุลของความสุขของทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว
5. พัฒนาและวางรากฐานให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางแหล่งเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภูมิภาคอาเซียน

เป้าประสงค์

1. เพื่อเพิ่มศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีความรู้ และเพิ่มทักษะความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างยั่งยืน ตามแนวคิดของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน บนฐานของความพอเพียง
2. เพื่อเพิ่มคุณค่า และมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรการท่องเที่ยว ทรัพยากรชุมชนอันจะทำให้เกิดการยกระดับความสำคัญของชุมชนในสังคม
3. เพื่อเพิ่มจำนวนชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีมาตรฐานคุณภาพภายใต้ขีดความสามารถของการรองรับของชุมชน
4. เพื่อเพิ่มจำนวนเครือข่ายและความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
5. เพื่อพัฒนาและผลักดันให้เกิดดัชนีชี้วัดความสุขของชุมชนและนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นเครื่องมือของการปรับตัวในการบริหารจัดการชุมชน
6. เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ
7. เพื่อกระจายรายได้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนลงสู่ชุมชน สมาชิกในชุมชนอย่างเท่าเทียม และสมดุลเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
8. เพื่อผลักดันการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เป็นวาระแห่งชาติ (National issue-based agenda)
9. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาระบบการทำงานตามบทบาทและหน้าที่ระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในทุกระดับ
10. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของชุมชน

มาตรการระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว

มาตรการ หมายถึง กระบวนการของการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยว โดยชุมชนของประเทศไทย กำหนดเป็นระยะเวลาที่ต้องการเห็นผลลัพธ์ของการดำเนินงาน โดยกำหนดมาตรการออกเป็น 3 ระยะ ภายใน 5 ปี คือ พ.ศ. 2559 - 2563

มาตรการระยะสั้น คือ ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2560

มาตรการระยะกลาง คือ ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2562

มาตรการระยะยาว คือ ดำเนินการระหว่างปี พ.ศ. 2559 - 2563

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เสริมสร้างคุณภาพ ทักษะและความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชน ให้มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเองบนฐานความพอเพียงและความรู้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการ บนฐานอัตลักษณ์ เอกลักษณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่ต้นแบบการเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับต่างๆ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาการบริหารจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของความสุขทั้งของคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนากลไกการขับเคลื่อน ระบบการบริหารจัดการ และการทำงานเชื่อมโยงเชิงเครือข่ายภาครัฐที่มีเอกภาพ มั่นคง และยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน

จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ เป้าประสงค์ และประเด็นยุทธศาสตร์ข้างต้น แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาวมีรายละเอียดดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1

เสริมสร้างคุณภาพ ทักษะและความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ในชุมชนให้มีศักยภาพในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบพึ่งพาตนเองบนฐานความพอเพียงและความรู้

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

1. ประชาชนและสมาชิกในชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการบริการ
2. นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจ (จากการพัฒนา)
3. หลักสูตรเพื่อเพิ่มการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน
4. บุคลากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนในการพัฒนาสู่การเป็นวิทยากรและพี่เลี้ยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยและอาเซียน
5. ความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของภาคีด้านการท่องเที่ยว คือ ชุมชน ภาครัฐ ภาควิชาการ และภาคเอกชน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1.1 พัฒนาศักยภาพความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและการบริการนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับบริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 1.2 กระตุ้นและเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้คนในชุมชนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมและการสร้างแรงจูงใจ

กลยุทธ์ที่ 1.3 พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาวด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และผลักดันการนำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรในทุกๆ ด้าน โดยหลักสูตรแบ่งระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ตามศักยภาพและขีดความสามารถทางการแข่งขัน

กลยุทธ์ที่ 1.4 บริหารจัดการทุนมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อส่งเสริมและผลักดัน การดำเนินงานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 1.5 พัฒนาบุคลากรในชุมชน อาจารย์ นักวิจัยและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องให้มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับสมาชิกประเทศในอาเซียนได้ โดยการจัดการเครือข่าย

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
กลยุทธ์ที่ 1.1 พัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการบริการนักท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับบริบทของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. จำนวนประชาชนและสมาชิกในชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา 2. ร้อยละของความพึงพอใจของประชากรในชุมชน (ทั้งที่มีส่วนร่วมทางตรงหรือทางอ้อม) แผนงาน การพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ด้านการท่องเที่ยวให้กับบุคลากรด้านการ	1. โครงการถ่ายทอดความรู้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากคนรุ่นเก่าไปสู่คนรุ่นใหม่ของชุมชน	1. เกิดคนรุ่นใหม่ เยาวชนที่มีความรู้ความเข้าใจใน CBT ไม่น้อยกว่า 100 คน 2. เกิดเยาวชน คนรุ่นใหม่เข้ามาทำงาน CBT ร่วมกับคนรุ่นเดิม ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 60 ของจำนวนผู้เข้าอบรม	ปี 2560	- อพท.	- สถาบันท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตน
	2. โครงการการจัดทำฐานองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนประเทศไทย “ห้องสมุด CBT” ในรูปแบบของเทคโนโลยี	เกิดฐานข้อมูลด้านการจัดการความรู้ที่เป็นรูปแบบของเทคโนโลยี จำนวน 1 ฐาน	ปี 2560	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา - อพท.	- สถาบันท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(5) ดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นศูนย์ข้อมูลกลาง เพื่อสนับสนุนการบริหารงานของกระทรวง และให้บริการค้นคว้าแก่หน่วยงานของรัฐและประชาชน (7) ส่งเสริมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
	3. โครงการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เพื่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	เกิดสื่อสร้างสรรค์เพื่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวนไม่น้อยกว่า 5 สื่อ	ปี 2561	- ททท.		มาตรา 8 ททท. (2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวัฒนธรรมของการ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
ท่องเที่ยวโดยชุมชน						เทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
กลยุทธ์ที่ 1.2 กระตุ้นและเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้คนในชุมชนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. จำนวนประชาชนและสมาชิกในชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา 2. ร้อยละของความพึงพอใจของประชากรในชุมชน (ทั้งที่มีส่วนร่วมทางตรงหรือทางอ้อม) แผนงาน การสร้างขวัญกำลังใจให้กับคนทำการท่องเที่ยวโดยชุมชน	4. โครงการ “คนค้นแบบท่องเที่ยวโดยชุมชน”	1. เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน CBT 2. คนในชุมชนท่องเที่ยวได้รับการคัดเลือกไม่น้อยกว่าปีละ 10 คน	ปี 2561-2563	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	- กรมการท่องเที่ยว - คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(2) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา และผลักดันการนำนโยบายด้านการท่องเที่ยว การกีฬา และนันทนาการไปสู่การปฏิบัติ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
กลยุทธ์ที่ 1.3 พัฒนาหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาวด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และผลักดันการนำหลักสูตรไปใช้ในการพัฒนาบุคลากร โดยหลักสูตรแบ่งระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ตามศักยภาพ และขีดความสามารถทางการแข่งขัน ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. จำนวนหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน 2. การเพิ่มขึ้นของความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของภาคีด้านการท่องเที่ยว คือ ชุมชน ภาครัฐ	5. โครงการการพัฒนาหลักสูตรสำหรับบุคลากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนในกลุ่มชุมชน ภาครัฐ ภาควิชาการและภาคเอกชน	1. เกิดหลักสูตรที่เกี่ยวกับ CBT ไม่น้อยกว่า 10 หลักสูตร	ปี 2559	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา - กรมการท่องเที่ยว	- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(5) พัฒนาระบบการบริหารระบบสารสนเทศ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การกีฬา และนันทนาการให้มีศักยภาพ
	6. โครงการการพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. จำนวนบุคลากรเข้าร่วมการพัฒนา ไม่น้อยกว่า 200 คน 2. จำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมในชุมชน 3. จำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมอบรมเรื่องความปลอดภัย การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว และการสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าบ้านที่ดี	ปี 2561-2563	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา - กรมการท่องเที่ยว	- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(5) พัฒนาระบบการบริหารระบบสารสนเทศ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การกีฬา และนันทนาการให้มีศักยภาพ
	7. โครงการการพัฒนา “หมากลูก (ผู้สูงอายุ) และลูกหมาก (เยาวชน) สู่การเป็นผู้สื่อความหมายทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน”	1. เยาวชน และผู้สูงอายุเข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 100 คน 2. เยาวชนและผู้สูงอายุ ปฏิบัติหน้าที่การเป็นผู้สื่อความหมาย ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของจำนวนผู้ผ่านการอบรม	ปี 2561-2563	- กรมการท่องเที่ยว	- อพท.	(3) จัดทำแผนพัฒนาทะเบียนธุรกิจทำเที่ยวและมีวัตถุประสงค์รวมทั้งประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด
	8. โครงการการพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตนักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถ	1. เกิดหลักสูตรที่เกี่ยวกับ CBT ไม่น้อยกว่า 10 หลักสูตร	ปี 2561-2563	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(5) พัฒนาระบบการบริหารระบบสารสนเทศ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การกีฬา

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
ภาควิชาการ และภาคเอกชน แผนงาน การพัฒนาหลักสูตรสำหรับบุคลากรด้านการท่องเที่ยวโดยการท่องเที่ยวโดยชุมชน	เกี่ยวกับการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชนภายใต้ชื่อ “นักศึกษา...คืนถิ่น...กลับบ้านเกิด...พัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชน”			- กรมการท่องเที่ยว		และสนับสนุนการให้มีศักยภาพ
	9. โครงการการพัฒนาผู้นำในกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. จำนวนบุคลากรเข้าร่วมการพัฒนา ไม่น้อยกว่า 100 คน 2. จำนวนผู้นำที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมในชุมชน	ปี 2561-2563	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา - กรมการท่องเที่ยว	สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(5) พัฒนาระบบการบริหารระบบสารสนเทศ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การกีฬาและสนับสนุนการให้มีศักยภาพ
กลยุทธ์ที่ 1.4 บริหารจัดการทุนมนุษย์ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อส่งเสริมและผลักดันการดำเนินงานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. จำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่ได้รับการพัฒนา	10. โครงการการส่งเสริมการทำงานร่วมกันของภาคีท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. จำนวนชุมชนที่เข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 30 ชุมชน ต่อปี	ปี 2561-2563	- อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(1) ประสานงานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ หรือได้รับมอบหมายให้บริหารจัดการการท่องเที่ยวไม่ว่าในระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับท้องถิ่น (2) ประสานงานการใช้อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครอง

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
2.ร้อยละของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว 3. การเพิ่มขึ้นของความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของภาคีด้านการท่องเที่ยว คือ ชุมชน ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ และภาคเอกชน แผนงาน สร้างระบบการทำงานแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคีทางการท่องเที่ยว						ส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ผังเมือง สิ่งแวดล้อมการท่องเที่ยว หรือการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
	11. โครงการการพัฒนา CBT Change Agent ในกลุ่มผู้ประกอบการ	1.จำนวนผู้ประกอบการที่เข้าร่วมไม่น้อยกว่า 20 รายต่อปี 2. จำนวนผู้ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมในชุมชน	ปี 2561-2563	- ททท.		(1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว
	12. โครงการการส่งเสริมคนรุ่นใหม่ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน “CBT the Next ส่งต่อให้ลูกหลาน”	1.จำนวนคนรุ่นใหม่ที่เข้าร่วมไม่น้อยกว่า 30 คนต่อปี	ปี 2561-2563	- อพท.		(5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตน
	13. โครงการการพัฒนามาตรฐานผู้ประกอบการและเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับของแต่ละหน่วยงาน	1.จำนวนผู้ที่เข้าร่วมไม่น้อยกว่า 50 คนต่อปี	ปี 2561-2563	- กรมการท่องเที่ยว	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบริการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยว ติดต่อดูประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
						แก้ไขปัญหาด้านบริการท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
กลยุทธ์ที่ 1.5 พัฒนาบุคลากรทั้งชุมชน อาจารย์ นักวิจัยและนักวิชาการให้มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับสมาชิกประเทศในอาเซียนได้ ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. จำนวนบุคลากรและภาคีด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในการพัฒนาสู่การเป็นวิทยากรและพี่เลี้ยงการท่องเที่ยวโดยชุมชนของไทยและอาเซียน	14. โครงการการสังเคราะห์องค์ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนของอาเซียน	1. เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับ ASEAN CBT	ปี 2561-2562	- อพท.	- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(7) ส่งเสริมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
	15. โครงการการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนในกลุ่มภาคีที่เกี่ยวข้อง	1. ผู้เข้ารับการถ่ายทอดความรู้ไม่น้อยกว่า 100 คน	ปี 2561-2562	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา - กรมการท่องเที่ยว	- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(5) พัฒนาระบบการบริหารระบบสารสนเทศ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การกีฬาและนันทนาการให้มีศักยภาพ
	16. โครงการพัฒนาบุคลากรและวิทยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในชุมชนท่องเที่ยวของอาเซียนได้	1. เกิดวิทยากร จำนวนไม่น้อยกว่า 100 คน	ปี 2561-2562	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา - กรมการท่องเที่ยว	- สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(5) พัฒนาระบบการบริหารระบบสารสนเทศ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การกีฬาและนันทนาการให้มีศักยภาพ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
แผนงาน การจัดการความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว โดยชุมชนเพื่อสร้าง การเรียนรู้เรื่องการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้กับชุมชน อาจารย์ นักวิจัยและนักวิชาการ						

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2

ส่งเสริมการเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชนสู่การเป็นสินค้าและบริการบนฐานอัตลักษณ์เอกลักษณ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชนสู่ต้นแบบเป็นแหล่งเรียนรู้การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระดับต่าง ๆ

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

1. เพิ่มคุณค่าและมูลค่าของสินค้าและบริการให้มีมาตรฐานสูงขึ้น
2. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ เกิดการกระจายรายได้สู่ชุมชนนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม
3. ส่งเสริมให้เกิดจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม
4. เพิ่มจำนวนชุมชนต้นแบบแหล่งเรียนรู้การพัฒนาและจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมให้ชุมชนท่องเที่ยวได้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนบนฐานต้นทุนทรัพยากรชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมให้ชุมชนเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเหมาะสม

กลยุทธ์ที่ 2.3 ผลักดันและส่งเสริมให้ชุมชนท่องเที่ยวได้ดำเนินการตามมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการยอมรับของนักท่องเที่ยวคุณภาพในระดับสากลตามศักยภาพของชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2.4 ส่งเสริมการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2.5 พัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อรองรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมให้ชุมชนท่องเที่ยวได้เกิดการพัฒนากิจการท่องเที่ยวของชุมชนบนฐานต้นทุนทรัพยากรชุมชน ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. เพิ่มคุณค่าและมูลค่าของต้นทุนทรัพยากรชุมชน แผนงาน การอนุรักษ์ฐานทรัพยากร ธรรมชาติและวัฒนธรรมในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย	1. โครงการการพัฒนาและส่งเสริมชุมชนสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน	1. จำนวนชุมชนที่เข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- อพท.	- สถาบันการศึกษา - สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน - กรมการท่องเที่ยว - กระทรวงวัฒนธรรม - กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	(5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตน
	2. โครงการการจัดทำแหล่งเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน “ห้องสมุดมีชีวิต” ร่วมกับชุมชนท่องเที่ยว	1. เกิดเป็น “ห้องสมุดมีชีวิต” ในชุมชนท่องเที่ยว จำนวน 4 แห่ง	ปี 2561	- อพท.	- สถาบันท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตน
	3. โครงการส่งเสริมการพัฒนา “เกษตรสร้างสรรค์โดยแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน Agro by CBT”	1. จำนวนชุมชนที่เข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- กรมส่งเสริมการเกษตร - สำนักงานเกษตรจังหวัด	- เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชน	ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เกิดการสร้างรายได้ที่ยั่งยืน
	4. โครงการส่งเสริมการพัฒนา “วัฒนธรรมสร้างสรรค์โดยแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน Culture by CBT”	1. จำนวนชุมชนที่เข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม - สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	- เครือข่ายท่องเที่ยวชุมชน	(5) ริเริ่มและเร่งรัดให้มีการส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์ ศึกษา เศรษฐกิจ การเมือง และสังคมระหว่างประเทศ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
	5. โครงการส่งเสริมการพัฒนา “ธรรมชาติสร้างสรรค์โดยแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน Nature by CBT”	1. จำนวนชุมชนที่เข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- อพท.	- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช - กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง	(3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาและรักษาสีเขียวเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
	6. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	1. จำนวนชุมชนที่เข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- อพท.	- กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม - กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	(3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการพัฒนาและรักษาสีเขียวเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
	7. โครงการการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. จำนวนชุมชนที่เข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา - กรมการท่องเที่ยว	- สถาบันการศึกษา	(1) กำหนดนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาในทุกกระดับที่สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาของประเทศ (2) ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนา และผลักดันการนำนโยบายด้านการท่องเที่ยว การกีฬา และนันทนาการไปสู่การปฏิบัติ (1) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย รวบรวมข้อมูลสถิติด้านการท่องเที่ยวและแนวทางการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมให้ชุมชนเพิ่มคุณค่าและมูลค่าของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเหมาะสม ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนมีคุณค่าเพิ่มขึ้นในสายตาของนักท่องเที่ยว และสามารถจำหน่ายได้ในราคาที่สูงขึ้น 2. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ	8. โครงการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางเพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง	1.จำนวนเส้นทางท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงและดำเนินการได้จริง ไม่น้อยกว่า 20 เส้นทาง	ปี 2561-2563	- ททท.	- อพท. - กรมการท่องเที่ยว	(5) ริเริ่มให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยว และเพื่อพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่การท่องเที่ยว
	9. โครงการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	1.จำนวนชุมชนที่เข้าร่วม ไม่น้อยกว่า 40 ชุมชน ต่อปี	ปี 2561-2563	- อพท.	- กรมการพัฒนาชุมชน	(5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตน
	10. โครงการค้นหาภูมิปัญญาชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนท่องเที่ยว	1.จำนวนองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญา 4 ภูมิภาค	ปี 2561-2563	- กรมส่งเสริมวัฒนธรรม - สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด	- สถาบันการศึกษา - สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(2) ศึกษาและวิจัยข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมวัฒนธรรม ตลอดจนการป้องกันการแก้ไขปัญหากับวัฒนธรรมแห่งชาติ (3) จัดทำโครงการและแผนงานส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับวัฒนธรรมแห่งชาติ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
3. ส่งเสริมให้เกิดจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม แผนงาน สนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนแบบเชื่อมโยง	11. โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน (อาหาร, หัตถกรรม, ผ้า) เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. เกิดผลิตภัณฑ์ที่ระลึกเชิงสร้างสรรค์ของ CBT 4 ภูมิภาค	ปี 2561-2563	- กรมการพัฒนาชุมชน	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(3) พัฒนาระบบและกลไกในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้การจัดการความรู้ การอาชีพ การออม และการบริหารจัดการเงินทุนของชุมชน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน
	12. โครงการสร้างสรรค์สินค้าท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมายใหม่และกลุ่มตลาดเฉพาะสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ 2. กระจายรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่สมาชิกในชุมชนอย่างเท่าเทียมและสมดุล 3. จำนวนสินค้าการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ผ่านการสร้างสรรค์และพัฒนา	ปี 2561-2563	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิถีวัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
	13. โครงการพัฒนาการบริการทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ 2. ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	ปี 2561-2563	- กรมการท่องเที่ยว	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(6) ติดตามประเมินผลงานด้านพัฒนาการท่องเที่ยว
กลยุทธ์ที่ 2.3 ผลักดันและส่งเสริมให้ชุมชนท่องเที่ยวได้ดำเนินการตามมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อการยอมรับของนักท่องเที่ยวคุณภาพในระดับสากลตามศักยภาพของชุมชน	14. โครงการการทบทวนมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย	เกิดเป็นมาตรฐาน CBT ประเทศไทย	ปี 2560	- กรมการท่องเที่ยว	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบริการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยว ติดต่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาด้านบริการท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. ส่งเสริมให้เกิดจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานสากล และมีคุณภาพรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม แผนงาน การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีมาตรฐานและคุณภาพ	15. โครงการส่งเสริมการเข้าสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. จำนวนชุมชนที่เข้าร่วมและได้รับมาตรฐานไม่น้อยกว่า 20 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- กรมการท่องเที่ยว	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาบริการแหล่งท่องเที่ยวเพื่อกำหนดมาตรฐานบริการท่องเที่ยว ติดต่อประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาด้านบริการท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว
กลยุทธ์ที่ 2.4 ส่งเสริมการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมสำหรับการเป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน	16. โครงการการพัฒนาสาธารณูปโภคเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. จำนวนชุมชนที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(4) การสาธารณูปโภค และการก่อสร้างอื่น ๆ (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
	17. โครงการส่งเสริมการพัฒนาและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเหมาะสม	1. จำนวนชุมชนที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(5) การสาธารณูปการ (8) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลา ดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. ระบบสาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกในชุมชน ท้องเที่ยวดีขึ้น 2. ส่งเสริมให้เกิดจำนวน ชุมชนท่องเที่ยวที่มี มาตรฐานและมีคุณภาพ รองรับนักท่องเที่ยวได้ อย่างเหมาะสม แผนงาน พัฒนาปัจจัยพื้นฐานและ สาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน						
กลยุทธ์ที่ 2.5 พัฒนา แหล่งเรียนรู้ด้านการ จัดการท่องเที่ยวโดย ชุมชนเพื่อรองรับการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้าน การท่องเที่ยว	18. โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดย ชุมชนเพื่อรองรับการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว	1. จำนวนชุมชนที่ ได้รับการพัฒนา เป็นแหล่งเรียนรู้	ปี 2561-2563	- อพท.	- คณะกรรมการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน	(8) ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ที่มี ศักยภาพในการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการจ้างงานและ ยกระดับคุณภาพชีวิตและความ เป็นอยู่แห่งท้องถิ่นให้ดีขึ้น

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลา ดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. จำนวนชุมชน ท้องเที่ยวในประเทศไทย และในอาเซียนที่เป็น แหล่งเรียนรู้ แผนงาน การจัดตั้งกองทุน สนับสนุนการพัฒนาการ ท้องเที่ยวโดยชุมชน						

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3

พัฒนาการบริหารจัดการการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มุ่งเน้นการสร้างสมดุลของความสุขของทั้งคนในชุมชนและนักท่องเที่ยว

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

1. สนับสนุนให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม กระจายรายได้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ชุมชนโดยสมาชิกในชุมชนได้รับรายได้อย่างเป็นธรรม
2. สร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 3.1 มุ่งส่งเสริมการศึกษา รวบรวม และพัฒนาฐานข้อมูลการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 3.2 พัฒนาและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ

กลยุทธ์ที่ 3.3 ศึกษาและสร้างภาพลักษณ์ทางการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับภารกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
กลยุทธ์ที่ 3.1 มุ่งส่งเสริมการศึกษา รวบรวม และพัฒนาฐานข้อมูลการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็น การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ 2. กระจายรายได้ของ การท่องเที่ยวโดยชุมชน ลงสู่ชุมชน สมาชิกในชุมชนอย่างเท่าเทียม และสมดุล	1. โครงการพัฒนาฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนและการตลาด การท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. การรับรู้ของ นักท่องเที่ยว 2. จำนวนผู้เข้าชม ฐานข้อมูล	ปี 2561- 2563	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้าน ความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิวัฒนาการของ เทคโนโลยี ตลอดจนกิจการ อย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้ มีการเดินทางท่องเที่ยว
	2. โครงการการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยการเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มประเทศที่มีความสนใจในการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ 2. กระจายรายได้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนลงสู่ชุมชน สมาชิกในชุมชนอย่างเท่าเทียม และสมดุล	ปี 2561- 2563	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(1) ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้าน ความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิวัฒนาการของ เทคโนโลยี ตลอดจนกิจการ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
แผนงาน ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่สามารถตอบสนองต่อ การเปลี่ยนแปลงของ พฤติกรรมนักท่องเที่ยว กลุ่มเป้าหมาย						อย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้ มีการเดินทางท่องเที่ยว
	3. โครงการ “ทำความเข้าใจ CBT ก่อนออกเดินทาง” เพื่อพัฒนาสื่อ ในการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมี ความรู้ ความเข้าใจ และความ ตระหนักก่อนเดินทางท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวชุมชน	1. ระดับความรู้ ความ เข้าใจของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับสื่อการท่องเที่ยว โดยชุมชน 2. จำนวนสื่อที่เข้าร่วม โครงการ	ปี 2561- 2563	- ททท.	- คณะกรรมการ ท่องเที่ยวโดย ชุมชน	(4) ส่งเสริมความเข้าใจอันดี และความเป็นมิตรไมตรีระหว่าง ประชาชนและระหว่างประเทศ โดยอาศัยการท่องเที่ยว
	4. โครงการทดลองตลาดโดยลือค เกอร์ต่างชาติและโดยสมาชิกของ สมาคมด้านการท่องเที่ยว	1. จำนวนบล็อกเกอร์และ สมาชิกของสมาคมด้าน การท่องเที่ยวที่เข้าร่วม โครงการ 2. จำนวนสื่อ ประชาสัมพันธ์ภายหลัง การทดลองตลาด	ปี 2561- 2563	- ททท.	- คณะกรรมการ ท่องเที่ยวโดย ชุมชน	(1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพ ของคนไทยในอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว (2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้าน ความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิถีพัฒนาการของ เทคโนโลยี ตลอดจนกิจการ อย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้ มีการเดินทางท่องเที่ยว

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
	5. โครงการ CBT Product Testing	1. จำนวนผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่ถูกทดสอบ 2. การยกระดับผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่ผ่านการทดสอบไปใช้ในภาคธุรกิจ 3. จำนวนภาคีที่นำผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวที่ผ่านการทดสอบไปใช้ประโยชน์	ปี 2561-2563	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิถีพัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
	6. โครงการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตัวอย่าง (best practice) โดยเผยแพร่องค์ความรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ประสบความสำเร็จให้กับชุมชนอื่น ๆ	1. สร้างการรับรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในนักท่องเที่ยว 2. ภาครัฐหรือช่วยการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้เรียนรู้แบบอย่างและตัวอย่างการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ถูกต้องและเหมาะสม	ปี 2561-2563	- อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(4) ส่งเสริมการใช้ศักยภาพของหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
กลยุทธ์ที่ 3.2 พัฒนาและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในกลุ่มนักท่องเที่ยวคุณภาพ ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็น การท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ	7. โครงการส่งเสริมการตลาดโดยเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. จำนวนเครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการ 2. จำนวนงานส่งเสริมการขาย (Trade Show/Road Show) ที่เข้าร่วม	ปี 2561-2563	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิถีวนการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
คุณภาพ 2. กระจายรายได้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนลงสู่ชุมชน สมาชิกในชุมชนอย่างเท่าเทียมและสมดุล	8. โครงการการจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชื่อมโยงในแต่ ละเขตพัฒนาการท่องเที่ยว	1. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ 2. กระจายรายได้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนลงสู่ชุมชน สมาชิกในชุมชน	ปี 2561-2563	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
แผนงาน ขยายฐานตลาดสู่ กลุ่มเป้าหมายใหม่ (คน รุ่นใหม่ กลุ่มศึกษาดูงาน Backpacker)		อย่างเท่าเทียม และสมดุล 3. จำนวนความพร้อมของ แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ได้รับการบรรจุในปฏิทิน การท่องเที่ยวโดยชุมชนใน แต่ละปี				ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิวัฒนาการของ เทคโนโลยี ตลอดจนกิจการ อย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้ มีการเดินทางท่องเที่ยว
	9. โครงการส่งเสริมการตลาด ออนไลน์สำหรับการท่องเที่ยวโดย ชุมชน	1. พัฒนาให้เกิดรายได้จาก การท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดย ชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มี คุณภาพ 2. กระจ่ายรายได้ของการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนลงสู่ ชุมชน สมาชิกในชุมชน อย่างเท่าเทียม และสมดุล 3. สร้างการรับรู้และความ เข้าใจเกี่ยวกับการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนใน นักท่องเที่ยว	ปี 2561- 2563	- ททท.	- คณะกรรมการ ท่องเที่ยวโดย ชุมชน	(1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพ ของคนไทยในอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว (2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้าน ความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิวัฒนาการของ เทคโนโลยี ตลอดจนกิจการ อย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้ มีการเดินทางท่องเที่ยว

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลา ดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
	10. โครงการ “CBT Thailand Pass” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยชุมชน	1. พัฒนาให้เกิดรายได้จาก การท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดย ชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มี คุณภาพ 2. กระจายรายได้ของการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่ ชุมชน สมาชิกในชุมชน อย่างเท่าเทียม และสมดุล 3. จำนวนนักท่องเที่ยวใน แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน เพิ่มมากขึ้น	ปี 2561- 2564	ททท.	- คณะกรรมการ ท่องเที่ยวโดย ชุมชน	(2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้าน ความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิถีพัฒนาการของ เทคโนโลยี ตลอดจนกิจการ อย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้ มีการเดินทางท่องเที่ยว
	11. โครงการจัดทำคู่มือ “CBT Youth Hostel” เพื่อการส่งเสริม การเดินทางท่องเที่ยวและการเข้า พักในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของ กลุ่มเยาวชน	1. พัฒนาให้เกิดรายได้จาก การท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดย ชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มี คุณภาพ 2. กลุ่มเยาวชนเดินทางไป ท่องเที่ยวในแหล่ง ท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่ม มากขึ้น	ปี 2561- 2563	- ททท.	- คณะกรรมการ ท่องเที่ยวโดย ชุมชน	(1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพ ของคนไทยในอุตสาหกรรม ท่องเที่ยว (2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้าน ความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
	12. โครงการ “CBT Aging Friend” เพื่อส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ	1. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ 2. กลุ่มผู้สูงอายุเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มมากขึ้น	ปี 2561-2563	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	การกีฬาและวัฒนากรรมของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว (1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว (2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวัฒนากรรมของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
กลยุทธ์ที่ 3.3 ศึกษาและสร้างภาพลักษณ์ทางการตลาดการท่องเที่ยว	13. โครงการสร้างเครือข่ายการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. เกิดเครือข่ายการตลาด CBT	ปี 2561	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
โดยชุมชน ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ 2. กระจายรายได้ของการท่องเที่ยวโดยชุมชนลงสู่ชุมชน สมาชิกในชุมชนอย่างเท่าเทียมและสมดุล แผนงาน สร้างเครือข่ายการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน	14. โครงการส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนในระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศ	1. เกิดเครือข่ายการตลาด CBT 2. จำนวนผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมการตลาด	ปี 2561	- กรมการพัฒนชุมชน - สำนักงานพัฒนาชุมชน	- คณะกรรมการอำนวยการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (กอนตผ.) - กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร - สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(สสว.) - ททท.	(1) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ มาตรการ และแนวทางในการพัฒนาชุมชนระดับชาติเพื่อให้หน่วยงานของรัฐ เอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการพัฒนาชุมชนได้ใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานเพื่อสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน (3) พัฒนาระบบและกลไกในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การจัดการความรู้ การอาชีพการออม และการบริหารจัดการเงินทุนของชุมชน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชน ชุมชน ผู้นำชุมชน องค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
	15. โครงการค้นหาอัตลักษณ์เพื่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่แตกต่าง	1. ลูกคำเป้าหมายเกิดการรับรู้ในภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่แตกต่าง	ปี 2561	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิวัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
	16. โครงการสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านสื่อทางการตลาดรูปแบบต่าง ๆ	1. เกิดภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของ 4 ภาค 2. เกิดการรับรู้ภาพลักษณ์ CBT	ปี 2561	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(2) เผยแพร่ประเทศไทยในด้านความงามของธรรมชาติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม การกีฬาและวิวัฒนาการของเทคโนโลยี ตลอดจนกิจการอย่างอื่นอันจะเป็นการชักจูงให้มีการเดินทางท่องเที่ยว
	17. โครงการเชื่อมโยงชุมชนกับ CBT Agent เพื่อส่งเสริมการตลาด	1. เกิดเครือข่ายการตลาด CBT	ปี 2561	- ททท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(1) ส่งเสริมการท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนการประกอบอาชีพของคนไทยในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4

พัฒนากลไกการขับเคลื่อน ระบบการบริหารจัดการ และการทำงานเชื่อมโยงเชิงเครือข่ายภาครัฐที่มีเอกภาพ
มั่นคง และยั่งยืน

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

1. ร้อยละของความพึงพอใจของชุมชนไม่น้อยกว่า 85
2. จำนวนเครือข่ายและความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย
3. ร้อยละของความพึงพอใจของภาคีต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 85
4. จำนวนระบบการขับเคลื่อนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างมีเอกภาพในระดับ ต่าง ๆ

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 4.1 การวางระบบและกลไกการเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 4.2 การพัฒนารฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ที่ 4.3 พัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีมาตรฐานบนฐานศักยภาพของชุมชน

กลยุทธ์ที่ 4.4 จัดการมาตรการและกลไกการส่งเสริมและผลักดันการดำเนินงานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
กลยุทธ์ที่ 4.1 การวางระบบและกลไกการเชื่อมโยงเครือข่ายการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. ร้อยละของความพึงพอใจของชุมชน ไม่น้อยกว่า 85 2. ร้อยละของความพึงพอใจของภาคีต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 85 3. จำนวนเครือข่ายและความเข้มแข็งของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย แผนงาน การวางระบบและกลไกเพื่อการขับเคลื่อนการท่องเที่ยวโดยชุมชนประเทศไทย	1. โครงการการส่งเสริมการจัดทำแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทย	1. เกิดแผน CBI ไม่น้อยกว่า 50 ชุมชน	ปี 2562	- อพท.	- เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตน
	2. โครงการการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนระดับชุมชน ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาคและระดับประเทศไทย	1. เกิดเครือข่าย CBT ทุกระดับ	ปี 2561-2562	- อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(1) ประสานงานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ หรือได้รับมอบหมายให้บริหารจัดการการท่องเที่ยวไม่ว่าในระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับท้องถิ่น
	3. โครงการสนับสนุนการจัดการพัฒนาระบบและกลไกการดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนประเทศไทย	1. เกิดการพัฒนาเครือข่าย	ปี 2561-2563	- อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(1) ประสานงานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ หรือได้รับมอบหมายให้บริหารจัดการการท่องเที่ยวไม่ว่าในระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับท้องถิ่น
	4. โครงการพัฒนาและยกระดับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย	1. เกิดการพัฒนาเครือข่าย	ปี 2561-2563	- อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยว	(1) ประสานงานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระหว่างส่วนราชการ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับภารกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
	ชุมชนประเทศไทย				โดยชุมชน - เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ หรือได้รับมอบหมายให้บริหารจัดการการท่องเที่ยวไม่ว่าในระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับท้องถิ่น
	5. โครงการส่งเสริมให้ชุมชนมีการพัฒนาระบบทางการเงินของเครือข่าย ในรูปแบบของ “กองทุนชุมชน CBT”	1. เกิดการพัฒนาระบบ CBT	ปี 2562	อพท.	- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) - ธ.ก.ส. - ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย - ธนาคารออมสิน	(8) ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการจ้างงานและยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่แห่งท้องถิ่นให้ดีขึ้น
	6. โครงการการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนขนาดกลาง ขนาดย่อมที่อยู่ในระบบการจัดการ	1. เกิดการพัฒนาเครือข่าย SME กับ CBT	ปี 2561-2563	- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและ	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ผลักดัน สนับสนุน พัฒนาระบบส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนบูรณาการความ

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
	ท่องเที่ยวโดยชุมชน			ขนาดย่อม (สสว.)	- เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศให้สัมฤทธิ์ผลตามแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม
กลยุทธ์ที่ 4.2 การพัฒนาฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. ร้อยละของความพึงพอใจของชุมชนไม่น้อยกว่า 85 แผนงาน การส่งเสริมการประสานการทำงานร่วมกันเพื่อยกระดับคุณภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชนประเทศไทยผ่านการจัดการความรู้	7. โครงการการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 8. โครงการการจัดทำฐานข้อมูลความรู้เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย	1.เกิดการพัฒนาคือข่ายการทำงานเชิงบูรณาการร่วมกันของหน่วยงาน 1. เกิดฐานข้อมูลชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวในประเทศไทย และอาเซียน	ปี 2561-2563 ปี 2562-2563	- อพท. - อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน - คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(2) ประสานงานการใช้อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ผังเมือง สิ่งแวดล้อมการท่องเที่ยวหรือการรักษาความสงบเรียบร้อยเพื่อบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (7) ส่งเสริมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
กลยุทธ์ที่ 4.3 พัฒนาระบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ให้มีมาตรฐานบนฐานศักยภาพของชุมชน ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. ส่งเสริมให้เกิดจำนวนชุมชนท่องเที่ยวที่มีมาตรฐานและมีคุณภาพรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม แผนงาน พัฒนาศักยภาพความพร้อมของชุมชนเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล	9. โครงการส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพความพร้อมของชุมชน เป็นรายชุมชน 100 ชุมชน	1.จำนวนชุมชนที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(1) ประสานงานการบริหารจัดการการท่องเที่ยวระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่ หรือได้รับมอบหมายให้บริหารจัดการการท่องเที่ยวไม่ว่าในระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับท้องถิ่น (5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นของตน
กลยุทธ์ที่ 4.4 จัดการมาตรการและกลไกการส่งเสริมและผลักดันการดำเนินงานของการท่องเที่ยวโดยชุมชน	10. โครงการการพัฒนานวัตกรรมจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1.จำนวนชุมชนที่ได้รับการพัฒนา ไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(8) ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการจ้างงานและยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่แห่งท้องถิ่นให้ดีขึ้น

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. พัฒนาให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยมุ่งให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ แผนงาน ผลักดันการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยว	11. โครงการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. จำนวนชุมชนที่มีการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน	ปี 2561-2563	- อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(2) ประสานงานการใช้อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ผังเมือง สิ่งแวดล้อมการท่องเที่ยว หรือการรักษาความสงบเรียบร้อย เพื่อบูรณาการการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
	12. โครงการ “บัญชีต้นทุนชุมชน” การจัดทำทะเบียนต้นทุนทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน	1. จำนวนชุมชนที่ได้รับการพัฒนา ไม่น้อยกว่า 40 ชุมชนต่อปี	ปี 2561-2563	- อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(7) ส่งเสริมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
	13. โครงการการจัดตั้งกองทุนและระบบการบริหารจัดการกองทุนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน	เกิดระบบกองทุนและการบริหารกองทุน CBT	ปี 2561-2562	- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานตลอดจนปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว การกีฬา และนันทนาการให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5

พัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาไปสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้ในภูมิภาคอาเซียน

เป้าประสงค์ยุทธศาสตร์

1. จำนวนชุมชนที่นำดัชนีชี้วัดความสุขระหว่างชุมชนและนักท่องเที่ยวไปใช้
2. ร้อยละของความพึงพอใจของชุมชนไม่น้อยกว่า 85
3. ร้อยละของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 85
4. จำนวนความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนระหว่างประเทศในอาเซียนและการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน

กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 5.1 สร้างดัชนีชี้วัดความสุขทางการท่องเที่ยวของชุมชนและนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 5.2 ประเมินผลความสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนท่องเที่ยว

กลยุทธ์ที่ 5.3 ส่งเสริมความร่วมมือการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศอาเซียน

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
กลยุทธ์ที่ 5.1 สร้างดัชนีชี้วัดความสุขทางการท่องเที่ยวของชุมชนและนักท่องเที่ยว ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. ความสุขของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวมีความสมดุล	1. โครงการการสร้างดัชนีชี้วัดความสุขของชุมชนท่องเที่ยว	1. มีดัชนีชี้วัดความสุขของประชาชนในชุมชนท่องเที่ยว	ปี 2560	- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - กรมสุขภาพจิต - สถาบันการศึกษา	(5) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น
	2. โครงการการสร้างดัชนีชี้วัดความสุขของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชน	1. มีดัชนีชี้วัดความสุขของนักท่องเที่ยว	ปี 2560	- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(5) สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น
กลยุทธ์ที่ 5.2 ประเมินผลความสุขที่เกิดขึ้นในชุมชนท่องเที่ยว ตัวชี้วัดกลยุทธ์ 1. ร้อยละของความพึงพอใจของชุมชนไม่น้อยกว่า 85 2. ร้อยละของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 85	3. โครงการติดตามและประเมินผลตามดัชนีชี้วัดความสุขของชุมชนท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว	1. ร้อยละของความพึงพอใจของชุมชนไม่น้อยกว่า 85 2. ร้อยละของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่น้อยกว่า 85 3. ร้อยละของความพึงพอใจของภาคีต่างๆ ไม่น้อยกว่า 85	ปี 2561-2562	- อพท.	- คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน - สถาบันการศึกษา	(8) ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการจ้างงานและยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่แห่งท้องถิ่นให้ดีขึ้น

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
3. ร้อยละของความพึงพอใจของภาคีต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 85 แผนงาน การประเมินและชี้วัดตามดัชนีความสุขของชุมชนท่องเที่ยวในมิติของชุมชน						
กลยุทธ์ที่ 5.3 ส่งเสริมความร่วมมือการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศอาเซียน ตัวชี้วัดกลยุทธ์	4. โครงการการสร้างความร่วมมือการพัฒนาบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศในอาเซียน	1. เกิดความร่วมมือในการพัฒนา CBT ร่วมกันของประเทศอาเซียนไม่น้อยกว่า 2 ประเทศต่อปี	ปี 2561-2562	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา - กรมการท่องเที่ยว	สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน	(5) พัฒนาระบบการบริหารระบบสารสนเทศ และบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การกีฬา และนันทนาการให้มีศักยภาพ
1. จำนวนความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนระหว่างประเทศในอาเซียนและการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน	5. โครงการจัดสัมมนาทางวิชาการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของอาเซียน	1. มีผู้เข้าร่วมการสัมมนาไม่น้อยกว่า 100 คน/ครั้ง/ปี	ปี 2561-2562	- อพท.	คณะกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน สถาบันการศึกษา	(7) ส่งเสริมการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ / ตัวชี้วัด / แผนงาน	โครงการ	ตัวชี้วัดโครงการ	ระยะเวลาดำเนินงาน	หน่วยงานรับผิดชอบ		ความเกี่ยวข้องกับการกิจของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก
				หน่วยงานหลัก	หน่วยงานรอง	
แผนงาน สร้างและพัฒนาความร่วมมือการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชื่อมโยงกลุ่มท่องเที่ยวอาเซียน	6. โครงการจัดทำฐานข้อมูล CBT ในประเทศอาเซียน	เกิดฐานข้อมูล CBT ของอาเซียน	ปี 2561 2562	· อพท.	คณะกรรมการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน · สถาบันท่องเที่ยวโดย ชุมชน	(7) ส่งเสริมการจัดทำข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

สรุประดับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ในการดำเนินงานโครงการตามแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีการกำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับการเตรียมความพร้อม ระดับการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน และระดับการต่อยอดขยายผล โดยแต่ละระดับมีความสัมพันธ์กับการกำหนดกลยุทธ์ แผนงานและโครงการ ดังนี้

ระดับการพัฒนาและระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ	ระยะเวลา				
	2559	2560	2561	2562	2563
ระดับการเตรียมความพร้อม					
1. โครงการถ่ายทอดความรู้การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจากคนรุ่นเก่าไปสู่คนรุ่นใหม่ของชุมชน		✓			
2. โครงการการจัดทำฐานองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนประเทศไทย “ห้องสมุด CBT” ในรูปแบบของเทคโนโลยี		✓			
3. โครงการการพัฒนาหลักสูตรสำหรับบุคลากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนในกลุ่มชุมชน ภาครัฐภาควิชาการและภาคเอกชน	✓				
4. โครงการการสร้างดัชนีชี้วัดความสุขของชุมชนท่องเที่ยว		✓			
5. โครงการการพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขของนักท่องเที่ยวในการเดินทางท่องเที่ยวโดยชุมชน		✓			
6. โครงการการทบทวนมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย		✓			
7. โครงการการพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน	✓	✓	✓	✓	✓
ระดับการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืน					
1. โครงการการจัดทำแหล่งเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน “ห้องสมุดมีชีวิต” ร่วมกับชุมชนท่องเที่ยว			✓		
2. โครงการพัฒนาสื่อสร้างสรรค์เพื่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓		
3. โครงการ “รางวัลแด่คนท่องเที่ยวโดยชุมชน”			✓	✓	✓
4. โครงการการพัฒนา “หมากสูก (ผู้สูงอายุ) และลูกหมาก (เยาวชน) สู่การเป็นผู้สื่อความหมายทางการท่องเที่ยวชุมชน			✓	✓	✓
5. โครงการพัฒนาหลักสูตรเพื่อผลิตนักศึกษาให้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายใต้ชื่อ “นักศึกษา...คืนถิ่น...กลับสู่บ้านเกิด...พัฒนาท่องเที่ยวโดยชุมชน”			✓	✓	✓
6. โครงการพัฒนาผู้นำในกลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓

ระดับการพัฒนาและระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ	ระยะเวลา				
	2559	2560	2561	2562	2563
7. โครงการการส่งเสริมการทำงานร่วมกันของภาคีท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
8. โครงการการพัฒนา CBT Change Agent ในกลุ่มผู้ประกอบการ			✓	✓	✓
9. โครงการการส่งเสริมคนรุ่นใหม่ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน “CBT the Next ส่งต่อให้ลูกหลาน”			✓	✓	✓
10. โครงการการพัฒนามาตรฐานผู้ประกอบการและเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับของแต่ละหน่วยงาน			✓	✓	✓
11. โครงการการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนโดยการเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเฉพาะ ได้แก่ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มนักเรียนนักศึกษา และกลุ่มประเทศที่มีความสนใจในการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
12. โครงการ “ทำความเข้าใจ CBT ก่อนออกเดินทาง” เพื่อพัฒนาสื่อในการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวมีความรู้ ความเข้าใจ และความตระหนักก่อนเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชน			✓	✓	✓
13. โครงการตลาดลอยตลัดโดยบล็อกเกอร์ต่างชาติและโดยสมาชิกของสมาคมด้านการท่องเที่ยว			✓	✓	✓
14. โครงการการส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนกับเยาวชนในและต่างประเทศ			✓	✓	
15. โครงการสร้างสรรค์สินค้าท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อเจาะกลุ่มเป้าหมายการตลาดใหม่และกลุ่มตลาดเฉพาะสำหรับการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
16. โครงการการจัดทำปฏิทินการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชื่อมโยงในแต่ละเขตพัฒนาการท่องเที่ยว			✓	✓	✓
17. โครงการส่งเสริมการตลาดออนไลน์ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
18. โครงการ “CBT Thailand Pass” เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
19. โครงการจัดทำคู่มือ “CBT Youth Hostel” เพื่อการส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวและการเข้าพักในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของกลุ่มเยาวชน			✓	✓	✓

ระดับการพัฒนาและระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ	ระยะเวลา				
	2559	2560	2561	2562	2563
20.โครงการ “CBT Aging Friend” เพื่อส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มผู้สูงอายุ			✓	✓	✓
21.โครงการค้นหาอัตลักษณ์เพื่อการสร้างภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่แตกต่าง			✓		
22.โครงการสร้างการรับรู้ภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวโดยชุมชนผ่านสื่อทางการตลาดรูปแบบต่างๆ			✓		
23.โครงการเชื่อมโยงชุมชนกับ CBT Agent เพื่อส่งเสริมการตลาด			✓		
24.โครงการส่งเสริมการจัดทำแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทย				✓	
25.โครงการการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนระดับชุมชน ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาคและระดับประเทศไทย			✓	✓	
26.โครงการสนับสนุนการจัดการพัฒนาระบบและกลไกการดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนประเทศไทย			✓	✓	✓
27.โครงการพัฒนาและยกระดับเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนประเทศไทย			✓	✓	✓
28.โครงการส่งเสริมให้ชุมชนมีการพัฒนาระบบทางการเงินของเครือข่าย ในรูปแบบของ “กองทุนชุมชน CBT”				✓	
29.โครงการการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนขนาดกลาง ขนาดย่อม ที่อยู่ในระบบการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
30.โครงการการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิงบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			✓	✓	✓
31.โครงการการจัดทำฐานข้อมูลความรู้เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศไทย				✓	✓
32.โครงการติดตามและประเมินผลตามดัชนีชี้วัดความสุขของชุมชนท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว			✓	✓	✓
33.โครงการสร้างเครือข่ายการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓		
34.โครงการส่งเสริมการตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนในระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศ			✓		
35.โครงการการพัฒนาและส่งเสริมชุมชนสู่การเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน			✓	✓	✓

ระดับการพัฒนาและระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ	ระยะเวลา				
	2559	2560	2561	2562	2563
36.โครงการส่งเสริมการพัฒนา “เกษตรสร้างสรรค์โดยแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน Agro by CBT”			✓	✓	✓
37.โครงการส่งเสริมการพัฒนา “วัฒนธรรมสร้างสรรค์โดยแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน Culture by CBT”			✓	✓	✓
38.โครงการส่งเสริมการพัฒนา “ธรรมชาติสร้างสรรค์โดยแนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน Nature by CBT”			✓	✓	✓
39.โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม			✓	✓	✓
40.โครงการการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับ (Carrying Capacity) ของการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
41.โครงการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวและเส้นทางเพื่อสร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยง			✓	✓	✓
42.โครงการส่งเสริมการพัฒนาชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน			✓	✓	✓
43.โครงการค้นหาภูมิปัญญาชุมชนเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนท่องเที่ยว			✓	✓	✓
44.โครงการส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน (อาหาร, หัตถกรรม, ผ้า) เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
45.โครงการส่งเสริมการเข้าสู่มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
46.โครงการพัฒนาสาธารณูปโภคเพื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
47.โครงการส่งเสริมการพัฒนาและสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเหมาะสม			✓	✓	✓
48.โครงการส่งเสริมพัฒนาศักยภาพความพร้อมของชุมชนเป็นรายชุมชน 100 ชุมชน			✓	✓	✓
49.โครงการพัฒนานวัตกรรมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
50.โครงการบริหารจัดการค่าใช้จ่ายในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓

ระดับการพัฒนาและระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ	ระยะเวลา				
	2559	2560	2561	2562	2563
51.โครงการ “บัญชีต้นทุนชุมชน” การจัดทำทะเบียนต้นทุนทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมของชุมชนเพื่อการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน			✓	✓	✓
52.โครงการการท่องเที่ยวโดยชุมชนตัวอย่าง (best practice) โดยเผยแพร่องค์ความรู้การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่ประสบความสำเร็จให้กับชุมชนอื่นๆ			✓	✓	✓
53.โครงการพัฒนาการบริการทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
54.โครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อรองรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการท่องเที่ยว			✓	✓	✓
55.โครงการพัฒนาฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนและการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
56.โครงการ CBT Product Testing			✓	✓	✓
57.โครงการส่งเสริมการตลาดโดยเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน			✓	✓	✓
ระดับการต่อยอด ขยายผล					
1. โครงการการจัดตั้งกองทุนและดำเนินการระบบการบริหารจัดการกองทุนเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวโดยชุมชน				✓	✓
2. โครงการการสังเคราะห์องค์ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนของอาเซียน				✓	✓
3. โครงการการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนในกลุ่มภาคีที่เกี่ยวข้อง				✓	✓
4. โครงการพัฒนาบุคลากรและวิทยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้มีความสามารถในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในชุมชนท่องเที่ยวของอาเซียนได้				✓	✓
5. โครงการการสร้างร่วมมือการพัฒนาบุคลากรในแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนของประเทศในอาเซียน				✓	✓
6. โครงการจัดสัมมนาทางวิชาการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนของอาเซียน				✓	✓
7. โครงการจัดทำฐานข้อมูล CBT ในประเทศอาเซียน				✓	✓

5

การนำแผนสู่การปฏิบัติ

แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน พ.ศ. 2559 - 2563 จะสามารถนำไปสู่ผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดและเป้าประสงค์ได้นั้น จำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลตามแผนและการแปลงแผนสู่การปฏิบัติการ ซึ่งกระบวนการและกลไกในการขับเคลื่อนแผนอย่างเป็นรูปธรรม ดังนี้

5.1 กลไกการนำแผนสู่การปฏิบัติ

กลไกในการนำแผนสู่การปฏิบัติที่สำคัญ ควรมีการดำเนินกลไก 3 ด้าน ได้แก่

5.1.1 กลไกด้านการบริหารจัดการ

- ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศขึ้นตามลำดับ โดยคณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนจะต้องดำเนินการในลักษณะของเครือข่ายการทำงานร่วมกัน มีการประสานการทำงาน การประชุมอย่างต่อเนื่อง และมีระเบียบในการบริหารจัดการร่วมกัน โดยเน้นให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการอย่างแท้จริง กระจายอำนาจ และเป็นธรรมในทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาคชุมชน ภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยให้หน่วยงานภาครัฐทำหน้าที่ในการหนุนเสริมการทำงาน และเป็นหน่วยงานการประสานการทำงานในระดับภาครัฐกับคณะกรรมการ

- ควรยกระดับคณะทำงานรับรองแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (อพท.) ให้เป็นคณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ภายใต้คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ โดยอาจมีการเพิ่มเติมหน่วยงานในคณะทำงานฯ ให้ครอบคลุม ทุกหน่วยงานหลักในแผนปฏิบัติการ เช่น สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. เป็นต้น

5.1.2 กลไกด้านงบประมาณ

การกำหนดงบประมาณ สำหรับการขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง รวมถึงระบบในการวัดและประเมินผลการทำงานของคณะกรรมการอย่างเป็นระบบ

5.1.3 กลไกด้านแผนงาน

- แผนปฏิบัติการการท่องเที่ยวโดยชุมชน พ.ศ. 2559 - 2563 ที่ดำเนินการจัดทำขึ้นโดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมและควรมีการทบทวนแผนอย่างต่อเนื่อง

- ควรผลักดันให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นวาระแห่งชาติ

5.2 กระบวนการนำแผนสู่การปฏิบัติ

1. การสร้างความเข้าใจในแผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวโดยชุมชน พ.ศ. 2559-2563 ในระดับของภาคีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ คณะกรรมการการท่องเที่ยวโดยชุมชนระดับจังหวัด ระดับภูมิภาคและระดับประเทศ รวมไปถึงการสร้างความเข้าใจให้กับหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้องให้เข้าใจและรับรู้เกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน เพื่อทำให้เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันได้

2. การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หน่วยงานปกครองท้องถิ่น สถาบันการศึกษา องค์กร สมาคมและชมรมที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน การนำแผนและโครงการที่อยู่ในแผนยุทธศาสตร์สู่การเชื่อมโยงกับแผนของหน่วยงาน

3. การกำหนดบทบาทในการพัฒนาและขับเคลื่อนโครงการตามแผนงาน คือ การส่งเสริม สนับสนุน อำนวยความสะดวก และหนุนเสริมการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพ ตลอดจนการเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้สาธารณชนทราบตามระยะ

4. การติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแผน โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งคณะกรรมการควรมาจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และมีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย หลักการ การชี้วัดการดำเนินงาน การลงพื้นที่เพื่อติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนประเมินผลกระทบ ความคุ้มค่าที่เกิดจากการดำเนินงาน โดยกำหนดให้มีการประเมินทุกปี ระยะครึ่งแผน คือ ในปี พ.ศ. 2561 และเมื่อสิ้นสุดแผน คือ พ.ศ. 2563

5. การระบุการประเมินผลสำเร็จของแผน ควรมีการประเมินว่าหลังจากที่แผนดำเนินไปแล้วเห็นผลสำเร็จอะไรบ้าง และใครจะเป็นผู้ติดตามประเมินผลแผน

ที่ปรึกษาโครงการ

นายพงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์

พันเอก ดร.นาฬิกาอดิภักดิ์ แสงสนิท

นายสุเทพ เกื้อสงฆ์

ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ผู้อำนวยการองค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
(องค์การมหาชน)

รองผู้อำนวยการ รักษาการผู้อำนวยการสำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน
องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
(องค์การมหาชน)

คณะที่ปรึกษาโครงการ

รองศาสตราจารย์ ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง

ดร.แสงแข บุญศิริ

ดร.ณัฐินี ทองดี

ดร.วรวิทย์ สุเมธ

นางสาวอังศิกานต์ ศศิธรเวชกุล

หัวหน้าโครงการฯ และ คณะที่ปรึกษา คณะการจัดการการท่องเที่ยว
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คณะกรรมการจัดการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

คณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

คณะทำงานการรับรองแหล่งท่องเที่ยวชุมชน

รองศาสตราจารย์ ดร. เทิดชาย ช่วยบำรุง ประธานคณะทำงาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาศ วิศาลสิงห์ รองประธานคณะทำงาน

นางจริญญา แดงน้อย

นางศิริวรรณ ทรายแก้ว

นายจารุเชษฐ์ เรืองสุวรรณ

นางสาวศิริพร ลิ้มพฤษเกษม

นางกนกกรัฐ วรรณรัตน์

นายวิชาญ สุขสว่าง

นายกันตพงษ์ รนเรืองโรจน์

นายวันชัย สุวัฒน์ศิริพล

นางสาวสุธาสินี ชัยเขื่อนขันธุ์

นายเทียม ละอองกลาง

นายธีรเมศร์ ขจรพัฒนภิรมย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิตศักดิ์ พุฒจรรย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีระ สันเดชาภิรักษ์

นายเชิด สิงห์คำป้อง

ผู้อำนวยการสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ผู้แทนกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

ผู้แทนการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ผู้แทนกรมการท่องเที่ยว

ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร

ผู้แทนกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ผู้แทนสภาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ผู้แทนสมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย

ผู้แทนสมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย

ชมรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โบราณคดีบ้านปราสาท จังหวัดนครราชสีมา

หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านแม่กำปอง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้แทนคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้แทนคณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ผู้แทนเครือข่ายชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน อพท.

สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)

นายสุเทพ เกื้อสังข์	รองผู้อำนวยการ รักษาการผู้อำนวยการสำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน)
นางสาววรรณวิภา ภาณุมาต	หัวหน้างานเสริมสร้างศักยภาพการท่องเที่ยว สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน อพท.
นายสมเกียรติ อำนวยสุวรรณ	หัวหน้างานบริหารภาคีเครือข่าย สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน อพท.
นายณพดล จินดาธรรม	เจ้าหน้าที่บริหารยุทธศาสตร์ สำนักบริหารยุทธศาสตร์ อพท.
นายแมน อร่ามศรี	เจ้าหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน อพท.
นายสุวิชา บุญสมุทร	เจ้าหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน อพท.
นางสาวปิยะณัฐ คล้ายเดือน	เจ้าหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน อพท.
นายกรวิทย์ เทพนิรมิตร	เจ้าหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน อพท.
นายนิรุจน์ต์ บ่อเกิด	เจ้าหน้าที่พัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน สำนักท่องเที่ยวโดยชุมชน อพท.